

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLET

REVISTA LUNARA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELOR INDUSTRIALE
ALTALANOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGÁLÓ KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriși ... 160.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an 1000.—
Exemplarul Lei 15.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KÖRÖSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Iparosoknak 1 évre 160.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek 1000.—
Egyes szám ára 15 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

**REPARATURI ȘI RENOVĂRI DE
TOATE FELURILE DE MAȘINI
GRAFICE**

Reparaturi de mașini din cele
mai precize și fine

Confecționare de piese
de mașini

Confecționare de mașini noi
după desen sau modele
de mașini

Confecționare, reparare și
montare de mașini mai simple

Reparaturi de motor cu
benzină, ulei brut și Diesel

Reparaturi de mașini de
agricultura și de industrie
de moară

Efectuare precisă și fină
garantată

**MINDENMŰ GRAFIKAI GÉPEK
SZAKSZERŰ JAVÍTÁSA**

Finom preciz gépek javítása,
szerelése

Uj géprészek előállítása

Uj gépek gyártása rajzok
vagy minta-gép után

Egyszerűbb kivitelű gépek
javítása, szerelése, gyártása

Benzin-, nyersolaj- és
Diesel-motorok javítása

Mindenfajta gazdasági és
malomipari gépek

legmegbízhatóbb szakszerű
javítása

Megbízható, pontos,
kifogástalan munka

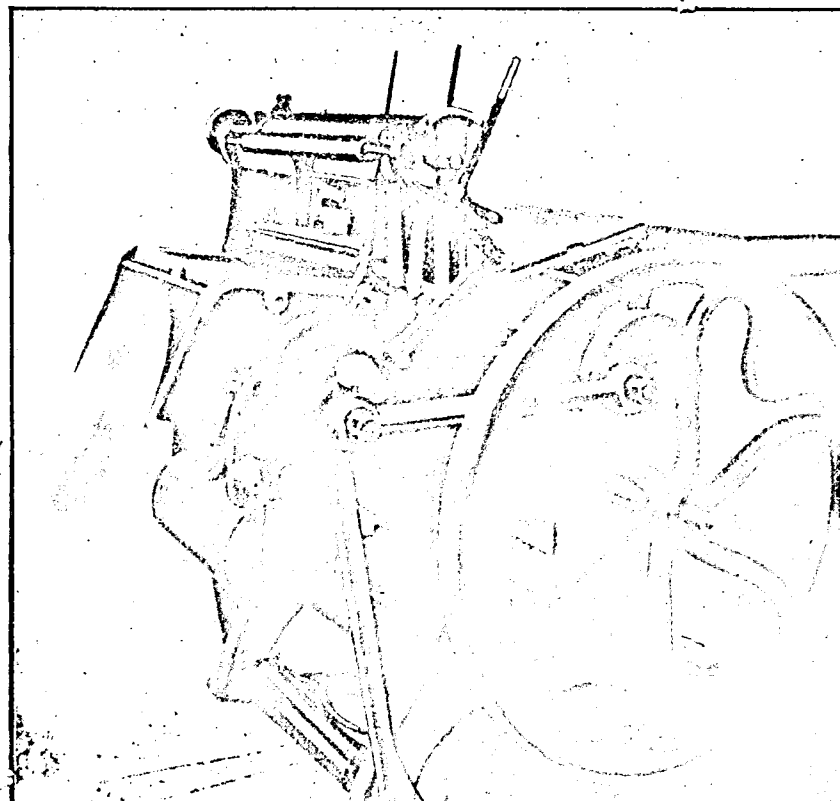
I P O

**PRIMUL ATELIER DE REPARAȚIE
DE MAȘINI GRAFICE DIN ROMÂNIA**

**ELSŐ ROMÂNIAI GRAFIKAI GÉP-
JAVÍTÓ MŰHELY**

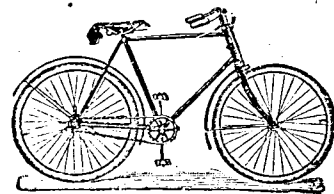
CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 99

Proprietar CONRAD SCHÄCHTER tulajdonos



MAGAZIN DE MAȘINI DE CUSUT ȘI BICICLETE, ATE-
LIER DE RERAPAT. REPREZENTANȚA PENTRU JUDE-
TUL MUREȘ ȘI CIUC A MAȘINELOR DE CUSUT PFAFFI

VARRÓGÉPEK ÉS KERÉKPÁROK EZEK ALKATRÉSZEI
JUTÁNYOSAN KAPHATÓK. JAVÍTÓ MŰHELY PFAFFI
VARRÓGÉPEK KÉPVISELETE MAROS ÉS CSIK MEGYÉRE



GROHS ELENA
TÂRGU-MUREȘ, STRADA CĂLĂRAȘILOR No. 19



TECHNICA

INTREPRINDERE DE APADUCT ȘI ELECTRICA
VIZVEZETEK- ÉS VILLANYSZERELÉSI VÁLLALAT
BOBINAREA MOTOARELOR - MOTOR TEKERCSELÉS

CLUJ, CALEA MARECHAL FOCH 36

CASA GRAFICA

DEPOZIT DE MAȘINI ȘI DE ARTICOLE GRAFICE



CLUJ

STR. MEMORANDULUI 10.
TELEFON 24-78.

VIATA INDUSTRIALA

IPARI ÉLET

REVISTA LUNARA PENTRU APARAREA TUTUROR INTERESELEOR INDUSTRIALE
ALTALÁNOS IPARI ÉRDEKEKET SZOLGÁLÓ KÖZGAZDASÁGI HAVI FOLYÓIRAT

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pentru mici industriși... 160.—
Pentru orice societăți,
bănci, mari întreprinderi,
pe un an1000.—
ExemplarulLei 15.—

Redactor responsabil și proprietar:

ARPAD KŐRŐSI ÁRPÁD

felelős szerkesztő és laptulajdonos

ELŐFIZETESI ARAK:

Iparosoknak 1 évre160.—
Bankok, részvénytársasá-
gok, gyárak és nagykeres-
kedőknek.....1000.—
Egyes szám ára15 lei

Redacția și administrația - Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Strada Regina Maria 11.

CONȚINUTUL REVISTEI:

Adunarea generală a măștrilor hor-
nari la Cluj
Insemnări în legătură cu noul sediul
al Casei Asig. Sociale
Situafia industriilor grafice
Capital englez la o întreprindere din
Târgu-Mureș
Necesitatea înființării sindicatelor pro-
fesionale
Apel către industriașii instalatori
Comunicări

TARTALOM:

Az erdélyi kéményseprő mesterek
rendkívüli közgyűlése
Az új ipar törvény végrehajtási uta-
sitása (kivonat)
Mit kell tudni a fizetendő betegse-
gélyzői illetékekről
A grafikai ipar helyzete
Angol tőke egy marosvásárhelyi vállá-
latnál
A szakmai szindikátusok jelentősége
Közlemények

Adunarea generală a măștrilor hornari la Cluj

Hornarii din întreaga țară s'au adunat la Cluj în ziua de 12 Septembrie, pentru a-și expune doleanțele la adunarea generală extraordinară a Asociației Măștrilor Hornari din Ardeal.

Adunarea a avut loc în sala restaurantului »Gal« din Calea Decabal, sub președinția dlui Darida Mihail și au participat în afară de măștrii hornari din Ardeal numeroși delegați din Banat și Vechiul Regat.

Între alții am remarcat pe dnii: Anton Moldovan, președintele Uniunii Micilor Meseriași secția Cluj, Dumitru Ursu, președintele Federației Generale a Măștrilor Hornari din România, Prodanciu, președintele Sindicatului din Târnava, Hennert, Pavel Cismaș, Jac Ioan și Jakabfalvi Victor, reprezentanții măștrilor hornari din Banat și Crișana, Ianos Ioan, președintele sindicatului Brașov, Ștefan Dauda, Ioan Schmiedhoffer, Groza Ioachim, Safranec C. Tg.-Mureș; Nanta Ilie, Breaza; C. Hartrich, Lechința; Ioan Veres, Iernuțeni; Anton Moldovan, Hundorf; C. Novac, Dej; Romulus Timar, Georgiul de Sus; Ioan Smeal, Turda; Alexandru Pop, Hida; Pop G., Ciachi, Gârbou; Fina Ștefan, București; F. Nagel, M. Lazăr, Traian Ardelean, vâd. I. Platz, vâd. I. Pastor; Alexandru Crăciun, Géza Pop, Mureșan Vasile, vâd. Marosi Gheorghe și Nicolae Sasu, Cluj; Weiss Vasile, Timișoara; vâd. I. Bruzer, Dej; Alexandru Hoffmann, și Abrudan Todor, Bihor; L. Brândușan, Gherla; Anca Ilie, Turda; avocatul M. Afireanu, București.

La ora 6 a. m. d. Mihail Darida deschide ședința și într'o impresionantă cuvântare, salută pe reprezentanții ziarelor și pe delegatul Uniunii Micilor Meseriași desvoldând apoi motivele, cari l-au determinat să convoce adunarea generală extraordinară.

D. Dumitru Ursa, președintele Federației Măștrilor Hornari din România arată că în diferite județe din Ardeal s'au înființat syndicate, cari s'au afiliat Federației Generale a Măștrilor Hornari din România și în consecință cere ca Asociația Măștrilor Hornari din Ardeal să-și schimbe statutele, li-

mitându-și activitatea asupra chestiunilor locale din județele Cluj, Mureș, Turda, Someș, Năsăud și Bihor, iar pentru chestiuni generale să activeze ca membră a Federației.

După o scurtă discuție, la care au participat dnii Mihail Darida, F. Nagel, Traian Ardelean, Ștefan Fina și Pavel Cismaș, adunarea a aprobat schimbarea statutelor în sensul cerut de d. D. Ursa.

Dnii Ștefan Fina, Pavel Cismaș și Hennert se plâng împotriva felului cum înțeleg unele autorități administrative să șicaneze pe măștrii hornari, aducând hotărâri, cari sunt în flagrantă contradicție cu legea pentru organizarea meseriilor. D. Hennert amintește un caz dela Arad, unde Primăria a scos pe văduvile măștrilor defuncți din circumscripțiile lor, deși art. 163 din amintita lege prevede clar, că după decesul meseriașului, văduva poate continua exercitarea meseriei până la remăritare.

D. Dumitru Ursa, arată că dreptul hornarilor din Ardeal se bazează pe art. 10 din legea din 1884, care articol n'a fost abrogat, ci menținut prin legea pentru reglementarea meseriilor. Autoritățile administrative aduc unele dispozițiuni contrare, bazându-se pe un text confuz al legii administrative. Comisiile interimare din Cluj, Satu-Mare, Carei, Bistrița, etc. au întocmit regulamente comunale cari trec în regie proprie curățirea coșurilor.

Regulamentele din localitățile amintite au fost acate la Curtea Locală administrativă, a cărei decizii au fost excluse, iar orașul a vândut circumscripțiile de hornărit prin licitație. Procesele sunt prea costisitoare, deaceia se impune o acțiune unitară pentru a determina autoritățile locale să respecte dispozițiile legii, căci după cum reese din exemplele din Sibiu și București, Curtea Centrală Administrativă cu sentință a dat câștig de cauză acestor acțiuni. Cel mai bine ar fi, dacă Guvernul ar face un proiect de lege pentru reglementarea acestei meserii.

D. Ursa citește apoi memoriul care s'a înaintat Uniunii Cameri-

lor de Muncă, Ministerelor Muncii, Industriei și Comerțului și Ministerului de Interne. Memoriului i s'a anexat și un proiect de lege.

Din cuprinsul memoriului reese, că în baza statisticelor întocmite de pompieri, 75 la sută din incendii au avut loc în teritoriile, unde curățirea coșurilor și conductelor de fum n'a fost reglementată. În Ardeal, Banat și Bucovina, unde curățirea și controlarea sistematică a coșurilor prin măștrii hornari de circumscripții a fost obligatorie, s'au întâmplat mai puține cazuri de incendii.

Printr'un antreproiect de lege — întocmit de hornari — toate comunele județelor și străzile orașelor vor fi împărțite în circumscripții de hornărit conduse de câte un maestru hornar, numit în baza unui concurs de către autoritățile industriale respective, în acord cu Camerele de Muncă dintre meseriași calificați. Nici o autoritate administrativă nu va fi în drept să înființeze servicii pentru curățirea coșurilor în regie proprie și nici o persoană necalificată nu poate să exercite această meserie.

D. Mihail Darida, d. Ștefan Fina și dna Platz au vorbit în același sens, iar adunarea generală a ales o delegație compusă din dnii Dumitru Ursa, Mihail Darida, Ștefan Fina și Ioan Janos pentru a prezenta memoriul la Ministerele de resort.

Procedându-se la alegerea comitetului de conducere al Asociației Măștrilor Hornari din județele Cluj, Turda, Mureș, Someș, Năsăud și Bihor, au fost aleși în unanimitate dnii: Mihail Darida președinte, Nicolae Sasu și Ioan Smeal vicepreședinți, Lazar Mihail secretar, Traian Ardelean, Abrudan Mihai, Brândușa L., Veres

La căderea părului:

Petrol EGGER

Ioan, Schmidthoffer, C. Hortres, Ilie Anca și D-na Bruzer membrii în comitet, Alexandru Crăciun casier.

După alegere d. Mihai Darida mulțumește adunării pentru încrederea acordată, promițând că va activa pentru promovarea intereselor tuturor.

D. Anton Moldovan salută în numele Uniunii micilor meseriași, îndemnând pe membrii la solidaritate și dorște spor la muncă noului comitet.

D. Ferdinand Nagel propune ca toți participanții adunării generale să se aboneze la revista „Viața Industrială”, care va face să apară două pagini despre situația maștrilor hornari, redactate de către dl. Iacob Tis, urmând ca toți maștrii hornari, cari au ceva de comunicat, sau doresc să scrie ceva în revistă să-și trimită manuscrisele la adresa d-lui Mihail Darida, Cluj, Str. Greblei 3. Propunerea a fost acceptată în unanimitate.

D. Ursa recomandă hornarilor să comande cu toții dela d. Pavel Cismaș, maștru hornar din Ineu, jud. Arad, manualul pe care l'a redactat sub titlul de »Meseria de Hornar«. Manualul este necesar fiecărui hornar, deoarece cuprinde însemnate și numeroase explicații referitor la exercitarea profesiei de hornar.

La propunerea d-lui Ursa s'a expeditat câte o telegramă D-lor Miniștri de Interne al Muncii și al Industriei.

Cu aceste adunarea generală extraordinară a Industriașilor Hornari a luat sfârșit.

* * *

Cu această ocazie notăm și atragem atenția Camerei de Muncă din Timiș-Torontal și a Inspectoratului General de Muncă asupra doleanțelor grave ale maștrilor hornari de acolo, cari sunt periclitați în existența lor vitală, căci acești maștri sunt dați afară din serviciile lor, iar în locul acestor vechi și pricepuți maștri sunt numiți calfe cu o practică de abia un an, deși legea respectivă prevede strict că numai acei meseriași pot primi carte de meșter, cari au o practică de cel puțin trei ani.

Auto-karosszéria
használt, de teljesen jó karban levő 15 személyes 4-es Sevrolet sáskára talál, sürgősen eladó.
Cim a kiadóban.

Nagy fontosságú határozatokat hozott az erdélyi kéményseprőmesterek rendkívüli közgyűlése

Az egész ország kéményseprő mestereinek érdeklődése mellett ült össze szeptember 12-én Kolozsvárt az erdélyi kéményseprőmesterek szövetségének rendkívüli közgyűlése, amelyen a kéményseprő szakmára életbevágóan fontos döntései hoztak.

A közgyűlést a Calea Decebal-on levő Gáll-féle vendéglőben tartották meg, Darida Mihály elnökle alatt. A közgyűlésen résztvettek az erdélyi, bánsági és az ókirályságbeli szövetségi delegátusok is. A résztvevők közül a következők neveit sikerült feljegyezni:



DARIDA MIHÁLY
a kéményseprők egyesületének elnöke.

Anton Moldovan, a Kisiparosszövetség Cluji szekciójának elnöke, Ursa Dimitrie, a romániai kéményseprő mesterek központi federációjának elnöke, Prodanciuc, a târnava-i szindikátus elnöke, Hennert Pavel Cismaș, Jac Ioan és Jakabfalvi Viktor a bánsági és körösvidéki kéményseprőmesterek képviselői, János János, a brassói kéményseprő szindikátus elnöke, Dáda István, Schmidthoffer János, Groza Ioachim, Safranek C. marosvásárhelyi, Nanta Illés breazai C. Hertrich lekencei, Veres János Iernufeni, Moldovan Antal, Hundorf C. Novac desi, Romulus Timár, csikszentgyörgyi, Smekár János tordai, Pop Sándor hidalmási, Pop G. csikgorboi, Fina István, bucurești Mihály Lázár, Ardelean Traian, özv. Platzné, özv. Pásztorné. Craiciun Sándor, Pop Géza, Mureșan László, özv. Marossi Györgyné és Sass Miklós cluji, Veisz László temesvári, özv. Bruzerné, desi, Hoffmann Sándor és Abrudán Todor, bihari, Branduşan L. számosujvári,

Anca illés tordai tagok, valamint Afireanu M. bucureștii ügyvéd.

Délelőtt 9 órakor Darida Mihály elnök megnyitotta az ülést és keresetlen szavakkal üdvözölte a lapok kiküldött munkatársait, valamint a Kisiparosok Szövetségének kiküldöttjét, kifejtve később azokat az okokat amelyek arra késztették hogy rendkívüli közgyűlést hívjon össze.

Ursa Demeter, a romániai kéményseprőmesterek szövetségének elnöke beszédében bejelentette, hogy Erdély különböző megyéiben megalkotották a kéményseprő szindikátusokat, amelyek csatlakoztak a Romániai Kéményseprő Mesterek Országos Szövetségéhez, s ezért kéri, hogy az Erdélyi Kéményseprő Mesterek Szövetsége változtassa meg alapszabályait és hatáskörét szorítsa Kolozs, Maros, Torda, Szamos, Naszód, és Bihar megye helyi ügyeire, ami pedig az általános ügyeket illeti, a jövőben csak mint a Központi Szövetség tagja működjön.

Rövid vita után, amelyen, Darida Mihály, F. Nagel, Ardelean Traian Fina István és Cismao Pál vettek részt, a közgyűlés által kért értelemben megváltoztatja az alapszabályokat.

Fina István, Cismaș Pál, és Hennert panaszokat emelnek, hogy egyes közigazgatási hatóságok sérítik a kéményseprőipar érdekeit olyan határozatokat hozva, amelyek éles ellentétben állanak az ipari szervezetekről szóló törvénnyel. Hennert megemlíti egy aradi esetet, ahol a városi hatóság megfosztotta több elhalt kéményseprőmester özvegyét joguktól annak ellenére, hogy a fentemlített törvény 163-ik szakasza világosan kimondja, hogy a mester halála után az özvegy mindaddig tovább folytathatja elhunyt férje mesterségét míg újra férjhez nem megy.

Ursa Demeter kifejti, hogy az erdélyi kéményseprők joga az 1884-es törvény 10-ik szakaszán alapszik, mely szakaszt nem helyezték hatályon kívül sőt az ipari szervezetek rendezéséről szóló törvényben megerősítették, de a közigazgatási hatóságok hoznak ugyan ezzel ellenkező rendelkezéseket hi-

Vatkozással a közigazgatási törvény egy homályos szakaszára. A kolozsvári, szatmári, nagykarolyi, besztercei stb. időközi bizottságok községi szabályzatot hoztak, melyek elrendelik, hogy a város a kémények tisztítását házi kezelésbe veszi. A fentemlített városok szabályzatait megtámadták a helyi Közigazgatási Biróságnál, amely részben helyt is adott ezeknek a fellebbezéseknek azonban Szatmáron a kéményseprőmestereket kizárták és a városi hatóság pályázatott hirdetett a kerületi kéményseprőmesteri állások betöltésére. Minden ilyen pereskedés nagyon költséges, azért szükséges volna az együttes fellépés és így kényszeríteni a hatóságokat a törvény betartására, mert mint a példa bizonyítja Szebenben és Bukarestiben a Központi Közigazgatási Biróság ilyen együttes fellépést ítéletileg is szentesített. Legjobb volna ha a kormány speciális törvénytervezetet készítene elő ennek a mesteriségnek a szabályozására.

Ursa elnök ezután felolvassa azt a memorandumot, amelyek a Munkakamarák Szövetségének, a Munkaügyi-, a Kereskedelemügyi- és a Belügyminiszterium elé terjesztették. Ugyanezekhez egy törvénytervezet is mellékeltek. A memorandumból kitűnik, hogy a tüzoltók által felfektetett statisztika szerint a tüzesetek 75 százaléka olyan helyeken történt ahol a kéménytisztítások nem voltak szabályozva. Erdély, Bánát és Bukovina területén, ahol a kémények szisztematikus tisztítása és ellenőrzése a kerületi kéményseprőmesterek által kötelező volt, sokkal kevesebb tüzeset fordult elő.

Egy, a kéményseprők által elkészített törvényjavaslat-tervezet értelmében, minden község és városok utcái kerületekre osztandók fel amelyeket egy kéményseprő vezetne. Ez a vezetői állás pályázat által lenne betöltve azok között akiket az illetékes ipari hatóságok a Munkakamarával együtt képesítettnek tartanak. Egyetlen közigazgatási hatóság sem létesíthet saját kezelésében kéményseprőszolgálatot és egyetlen arra nem képesített személy sem folytathatja ezt a mesterséget.

Darida Mihály, Fina István és özv. Platzné ugyanolyan értelem-ben beszéltek. Végül is a közgyűlés egy bizottságot választott Ursa Demeter, Mihály Darida, Fina István és János János személyében, akik az illetékes Miniszteriumokhoz a Memorandumot személyesen juttatják el.

Ez után következett a Kolozs, Torda, Mures, Szamos és Naszod megyei kéményseprőmesterek egyesületének vezetőségi bizottságának megválasztása. A tisztikar a következőképpen alakult: Darida M. Elnök, Sass Miklós és Smekál János alelnökök, Lázár Mihály, titkár, Craciun Sándor pénztáros, Ardelea Traian, Abrudan Mihály, Brandusa L. Veres János, Schneidhoffer, C. Hortres, Anca Illés és özv. Bruzerné választmányi tagok.

Darida Mihály megköszöni a bizalmat és igéri, hogy valamennyiük érdekében fog harcolni.

Ezután sor kerül a Szövetség hivatalos lapjának rendezésére. Nagel Ferdinánd azzal a javaslattal fordult a rendkívüli közgyűléshez, hogy a kéményseprő Szövetség hivatalos lapjából mondják ki a Clujon megjelenő Ipari Élet folyóiratot, amely minden alkalommal külön oldalon foglalkozik majd a kéményseprők ügyeivel. A rovatot Tis Jakab szerkeszti, míg bármelyik kéményseprőmester közleményét, amelyet a lapban el akar helyezni küldjék az elnök: Mihály Darida Cluj, Str. Greblei 3. szám címére. Nagel felszólalásában erkölcsi kötelességévé tette minden kéményseprőnek, aki az egyesület sorsát valamiképpen szíven viseli, hogy a kéményseprők érdekeit harciansan védő „Ipari Élet”-et támogassák és arra valamennyien előfizeszenek.

A közgyűlés a javaslatot egyhangulag elfogadta s így az „Ipari Élet” a Kéményseprő Egyesületnek is hivatalos lapja lett.

Ursa Demeter újbóli felszólalásában közölte, hogy Cismas Pál az Aradmegyei Ineu község kéményseprő mestere: „A kéményseprő mestersége” címén könyvecskét írt amely tartalmánál fogva nélkülözhetetlen kelléke minden kéményseprőnek. Ajánlja a könyvecske beszerzését.

A tárgysorozat befejezése után

Moldován Antal, a Kisiparosok Szövetségének nevében üdvözli a közgyűlést biztosítva azt a Szövetség szolidaritásáról, az új vezetőségnek pedig további eredményes munkálkodást kíván. A közgyűlés végül Ursa Demeter ajánlatára üdvözlő táviratot küldött a belügyi-, a munka-, és az iparügyi minisztereknek.

Ezzel a Kéményseprők Szövetségének közgyűlése véget is ért.

* * *

Itt említjük meg és felhívjuk a Timis Torontali Munkakamara, valamint a munkaügyi vezérfelügyelőség figyelmét azokra a súlyos sérelmekre, amelyek az ottani kéményseprőmestereket existenciájukban teszik tönkre, amennyiben ezeket a régi és kipróbált, hosszú és alapos gyakorlatokkal rendelkező mestereket megfosztják minősítésüktől, helyükbe pedig fiatal tapasztalatlan és alig egy évi gyakorlattal rendelkező segédekkel ültetnek, jöllehet az idevonatkozó törvény szigorúan előírja hogy mesterkönyvet csak azok kaphatnak akik legalább 3 évi gyakorlattal rendelkeznek.

Megalakult a kolozsvári bádógos iparosok szindikátusa

A kolozsvári bádógos iparosok a közel múltban tartották alakuló közgyűlésüket a szakmai szindikátus felállítására végett. Az új szindikátus kidolgozott alapszabályait a jogi személyiség elnyerése végett felterjesztette az illetékes hatóságokhoz. A szindikátus a következő vezetőséggel működik:

Elnök: Marcu Alexandru. Alelnökök: Turanic Lajos és Grünwald Jakab. Jegyző: Mózes Sándor. Pénztáros: Schwartz Márton. Felügyelő bizottsági tagok: Rosenfeld Ármán, Schlezák Ferencz. Bizottsági tagok: Ábrahám Mór, Balló Béla, Kézelstein Mihály, Rácz Béla, Hecht József, Blahunka Lajos. Pótagok: Broth Hermann, Berkovics Jenő.

A szindikátus megkezdett előmunkája máris szép eredménnyel kecsegtet. Az előmunkálatok három főbb pontban nyilvánulnak meg és pedig: a házaló kontárok elleni törvényes védekezés lehetősége. Beszerzési szövetkezet megalakítása és a szakmai önszegélyezés bevezetése.

Az új ipartörvény végrehajtási utasítása

A szakmai képzésről szóló 1926. április 30-iki törvény végrehajtási utasítása elkészült és az a hivatalos lap augusztus 26-iki számában jelent meg. A végrehajtási utasítás a törvény több homályos intézkedését megvilágítja és így megkönnyíti annak alkalmazását.

Általános intézkedések

Az általános intézkedések szerint a törvény, illetőleg annak végrehajtási utasítása alkalmazandó a nagyiparban, a bányaiparban, építkezéseknél és közmunkáknál,

kikötő munkáknál, szállítmányozásnál, kisiparban és kézművesiparban, élelmiszeriparban, vendégiparban, otthon végzett munkánál, továbbá az állami vállalatoknál is.

Az I. rész első fejezete intézkedik a pszichotechnikai intézet felállításáról, amelyek az ipari vagy kereskedelmi pályára készülő ifjakat megvizsgálják abból a szempontból, hogy fizikai vagy szellemi képességeik megfelelnek-e az illető pálya követelményeinek. Az erre vonatkozó intézkedések alkalmazása azonban csak fakultatív jellegű.

belül jelenteni kell a Camera de Muncă (Munkakamaránál), vagy ennek vármegyei kirendeltségénél, ellenkező esetben, — amennyiben még nincs megkötve a szerződés — kihágási címén eljárás indul a munkaadó ellen.

Az érdekeltek kérésére a Munkaügyi inspektorátus a Munkakamara és Ipar- és Kereskedelmi Kamarával karöltve korlátozhatja egy munkaadó tanoncainak számát, a nála alkalmazásban levő képzett munkások számához viszonyítva.

Ezen korlátozás kondíciót a Munka- és Közegészségügyi Miniszteriumok egy külön szabályrendelettel fogják megállapítani. A tanoncok számának korlátozását szükség szerint fogják megállapítani aszerint, hogy az illető helyiségben milyen mérvű a munkanélküliség abban a szakmában, valamint aszerint, hogy mennyi képzett munkás fölött rendelkezik az illető helyiség. A Munkaügyi Miniszterium kötelezővé teheti az államnak szállító vállalatok számára egy bizonyos számú tanonc alkalmazását és kiképzését. Hasonló vállalatok, amelyek működése az államgazdaság érdekei szempontjából feltétlenül kívánatos, kötelezhetők arra, hogy abban az esetben, ha minimum 50 román tanoncot foglalkoztatnak, ezek részére egy külön szekciót létesítsenek.

A tanoncszerződés olyan megállapodás, amelynek értelmében a munkaadó kötelezi magát arra, hogy tanoncának megfelelő szakmai és — amennyire tőle telik — elméleti kiképzést adjon a tanonc munkája ellenében, amelyet utóbbi köteles legjobb igyekezete szerint elvégezni oly feltételek mellett, amelyet a törvényes rendelkezések előírnak.

A tanoncszerződést a munkaadó és tanonc — illetve ennek törvényes képviselője — (szülő vagy gyám) kötik meg.

18 éven aluli kiskorúak nem köthetnek szerződést, csak a törvényes képviselőjük meghatalmazása alapján.

18. évet betöltött kiskorúak, függetlenül attól, hogy nagykorúsításuk megtörtént-e, vagy nem, — birtokában vannak a szerződéskötés jogainak.

A tanonc alkalmazásáról

Tanoncnak tekintendő az a személy, aki a mellékelt 1. és 2. sz. táblázatban felsorolt valamely mesterséget tanulja, vagy ezen iparágak egyikében működik, mielőtt a képzését megszerzi.

Tanonc lehet aki:

1. betöltötte 14-ik életévét,

2. elvégezte az elemi iskola legalább 4 osztályát.

Akik nem végezték el a négy elemi osztályt, felmentést nyerhetnek ez alól 1941 április 1-ig. Ezen felmentést attól a Munkaügyi felügyelőségtől kell kérelmezni, amelynek körzetében az illető tartózkodik.

3. Aki orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy egészségi állapota lehetővé teszi számára a kiválasztott mesterség kitanulását.

Ezen bizonylatokat ingyenesen a (Casa Cercuală) betegsegélyző pénztár orvosai kötelesek kiállítani, de ezek hiányában állami, megyei, községi, valamint a községek által szerződésileg alkalmazott és a Camera de Muncă (Munkakamarák) orvosai is kiadhatják.

4. Nem idegen állampolgár.

Akik kimaradtak az állampolgársági listákból és csak azért nem tudják bemutatni állampolgársági bizonyítványukat, azok felvehető tanoncnak, ha községi bizonylattal igazolják, hogy megfelelnek, vagy megfeleltek a törvényes feltételeknek, amelyek alapján az állampolgársági listákba való beírásuk megtörténik és hogy ezen listában történő utólagos beírásukat kérelmezték. Amennyiben nem kérték az utólagos beírásukat, meg kell indo-

kolni, hogy mely okból kifolyólag nem történt ez meg.

Ezen kívül be kell mutassanak egy a rendőrségek által kibocsátott igazolványt, amelyből kitűnik, hogy soha nem folyamodtak és nem álltak valamely idegen állam védelme alatt, azaz nem vándoroltak ki (repatriáltak) az országból.

Idegen alattvalók nem lehetnek tanoncok csak a Ministerul Muncii (Munkaügyi minisztérium) engedélyével.

Hogy egy munkaadó, saját személyében, vagy mint jogi személy tanoncokat tarthasson, a következő feltételeknek kell eleget tennie:

1. Oly iparos legyen, akinek joga van mesterségét önállóan gyakorolni, azaz legyen iparendelvénye. Ipari üzemek szakmabeli művezetőt kell alkalmazzanak, akiknek ugynevezett mesterkönyve kell legyen.

2. Ha bírói ítélettel nem vonták meg a tanonctartási jogát.

3. Ha nem volt bűnügy vagy egyéb közérkölcsökbe ütköző cselekményekért elítélve.

4. Ha nem ítélték el oly cselekményekért, melyből kifolyólag elvesztette polgári és politikai jogát.

5. Ha nem vesztette el gyámsági jogát.

6. Ha — személyileg — betöltötte a 25. életévét.

7. Az a férfi munkaadó, aki nőtilen és az, aki nem lakik együtt feleségével, nem tarthat 18 éven aluli nőt tanoncként.

Fenti feltételeknek, ugy a munkaadó, mint a tanonc eleget téve, az utóbbi szolgálatba felvehető.

A tanoncnak szolgálatba való felvételét legkésőbb három napon

A munkaadó köteles a tanonc felvételétől számítva legkésőbb 30 napon belül szerződést kötni. Ezen 30 nap csak abban az esetben számíttatik bele a szerződés időtartamába, ha a tanonc felvételekor erről értesítik a Camera de Muncă (Munkakamarát) is a fent említett módon.

A tanoncszerződést a Ministerul Muncii (Munkaügyi minisztérium) által előírt hivatalos formulákon kell megkötöni, amelyek a Camera de Muncă (Munkakamaránál), illetve ezek megyei kirendeltségeinél kaphatók.

A szerződés nem tartalmazhat semmi — az érvényben lévő rendelkezések és törvényekkel ellentétben álló — kikötést és ügyelni kell a Casa Cercuală (Betegsegélyző pénztár) díjak és járulékok kikötésénél, mert amennyiben a tanonc nem élvez késpénzbeli ellenszolgáltatást, — a munkaadó köteles a járulékokat teljes egészében fizetni, de ha a tanonc késpénzfizetést is kapna, úgy ebben az esetben a tanonc vagy ennek törvényes képviselője, kötelezhető a Casa Cercuală (Betegsegélyzőpénztári) járulékok maximum 50 százalékos fedezésére.

Nem vehető be a szerződésbe oly büntető pontok, amelyek kikötéseket tartalmaznak kártérítés fizetésére a tanonc vagy törvényes képviselője részéről, esetleg szerződésbontás esetén.

Nem kötelezhető a tanonc vagy ennek törvényes képviselője, hogy díjat fizessen a munkaadónak a mesterség kitanításáért.

Hogy egy tanoncszerződés érvényben legyen, iktatni kell a Camera de Muncă (Munkakamaránál).

Ennek megfelelően elő kell terjeszteni az erre vonatkozó kérést három eredeti példányban a Camera de Muncă (Munkakamaránál) a következő iratok mellékletével:

1. A tanonc születési- és anyakönyvi kivonata.

2. Iskolai bizonyítvány, de abban az esetben, ha nem végezte el az elemi iskolát, mellékelni kell az alól a felmentést, amely 1941. április 1-ig beszerezhető a tanonc lakhelyének körzetében levő Inspectoratul Muncii (Munkaügyi felügyelőségtől).

3. Orvosi bizonyítvány, amely a már említett módon díjmentesen szerezhető be.

4. Az ipari kiképzés alapjára a Casa Cercuală (Betegsegélyzőpénz-

tárhoz) befizetett 30 leiről szóló nyugtát.

5. Állampolgársági bizonyítványt. Azon esetekben, ha törölték az állampolgársági listákból, — mellékel egy községi és egy rendőrségi bizonylatot, a már ismertetett formában. Az idegen alattvalók becsatolják a Ministerul Muncii (Munkaügyi minisztérium) engedélyét.

6. A munkaadó iparigazolványát.

7. Azon esetekben, ha a tanonc árva, csatolni kell a törvényes gyám beleegyező nyilatkozatát, melyet a törvényszék mellett működő Árvaszék is láttamozott.

Az iratok eredetiben vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban kell a Camera de Muncă (Munkakamarához) benyújtani, ahol azokat megőrzi a tanonc felszabadulásáig.

Kérvényeket 8 Lei okmány és 1 Lei repülőbélyeggel kell ellátni, míg a szerződés bélyeg- és illetékmentes, kivéve a 30 Leies Casa Cercuală (Betegsegélyző pénztárhoz) befizetendő illetéket.

Az így benyújtott tanoncszerződéseket, ezek megkötésétől számított legkésőbb 30 napon belül a Camera de Muncă bejegyzi. Azon munkaadók, akik nem alkalmazkodnak a fenti rendelkezésekhez, 500—2000 Leig terjedő büntetés alá esnek, míg visszaesés esetén a büntetés maximumát alkalmazzák, valamint megvonják tanonctartási jogát.

Amennyiben a tanonc munkaadója maga a szülő, a szerződést az alkalmazástól számított 15 napon belül benyújtott nyilatkozat helyettesíti, amelyet bejegyzés végett a Camera de Muncă-hoz kell intézni.

Ezen nyilatkozatnak tartalmaznia kell a következőket:

1. A mesterség és a feltételek pontos meghatározását, amelyek mellett a kitanítás történik.

2. A tanonc vagy szülő nyilatkozatát, amely szerint a tanoncnak nincsenek más irányú kötelezettségei, egy esetleges előzetes, még érvényben levő szerződésből kifolyólag.

3. A tanoncidő tartama.

A szerződés nem lehet rövidebb 3 és hosszabb 4 évnél.

A tanoncszerződés véglegesen megkötöttnek tekintendő, legkevesebb egy havi és maximum 4 havi próbaidő elteltével, annak megkötésétől és a Camera de Muncă (Munkakamaránál) történt bejegyzésétől számítva.

Előzetes megállapodás hiányában a próbaidő 3 hónap, amely azonban beszámítódik a szerződés tartamába.

A tanoncnak munkahelyéről évente egy hónapnál hosszabb ideig történő igazolatlan távolmaradása, önmagától meghosszabbítja a szerződést, az igazolatlan távolmaradás idejének kétszeresével. A távolmaradásokat a munkaadó köteles bejelenteni a Camera de Muncă (Munkakamaránál), az újra való munkába lépéstől számított legkésőbb 60 napon belül.

A munkaadó kötelezettségei:

1. A tanonccal szemben úgy kell viselkednie, mint a jó családapának, állandóan felügyelve reá és megvédeni őt egy a főbbi alkalmazott, mint a családtagok bántalmazásaitól.

2. A munkaadó köteles a tanoncait egy a Munka- és Közegészségügyi Minisztériumok által kidolgozott terv szerint oktatni a tanoncot. Az elméleti oktatás a szakiskolák hatáskörébe tartozik.

3. A tanoncot kizárólag a szakmájával szoros összefüggésben álló munkakörben foglalkoztatni (semmi esetben sem használható fel háztartási munkákra).

4. A tanonc csak a törvényben előírt munkaidőben dolgozhatik. (Naponta 8 órát.)

5. A napi munkaidő keretén belül köteles a szükséges időre elengedni, hogy a szakoktatáson részt vehessen.

6. Évente legkevesebb 15 napi pihenő szabadságot köteles adni a tanoncnak, valamint a Casa Cercuală (Betegpénztár) orvosai által előírt, esetleges beegyszabadságokat.

Ha a betegszabadság meghaladja a 30 napot, a szerződés meghosszabíttatik a 30 napon túl terjedő szabadságok időtartamával.

7. Köteles minden 15 napban kifizetni a tanoncnak a szerződésben kikötött összeget.

8. Amennyiben a tanonc képtelenségének hiányát állapítja meg, amely a mesterség kitanulásához szükséges, értesítse a tanonc törvényes képviselőjét vagy a Camera de Muncă-t. A bejelentést a szolgálatba lépéstől számított 4—6 hónap alatt kell megtenni, mert ellenkező esetben a tanonctartó felelős, ha a tanonc nem sajátította el kielégítő módon a szakmáját.

Abban az esetben, ha a munkaadó nem tesz eleget fenti kötelezettségeinek, vagy ha megállapi-

tást nyer, hogy súlyosan vétett szerződésbeli és a törvényben előírt kötelezettségeivel szemben, a Mntisterul Muncii, vagy Camera de Muncă, a tanonc vagy törvényes képviselője alapján, a szerződést bíróság útján felbontathatják.

A tanonc kötelezettségei :

1. Lelkiismeretesen elvégezni a reábizott munkákat és feladatokat.
 2. Teljesíteni az összes a szerződésben kikötött és vállalt, a rendelkezések és a törvények által előírt kötelezettségeket.
 3. Az üzem titkainak a megőrzése.
 4. Ugyanazt a mesterséget vagy másfélélt nem üzhet máshol is, munkaadójának tudta és beleegyezése nélkül. Kivétel alá esik, mikor szüleinek háztartása részére dolgozik.
 5. Szorgalmasan látogassa a szaktanfolyamokat, a munkaadó által a tanulás lehetőségére megadott időpontban.
 6. Tartozik illedelmesen viselkedni úgy az üzemben, mint azon kívül.
- A tanoncszerződés semmis, ha nem tartották be fenti kötelezettségeket, míg azon esetben, ha a

munkaadótól megvonták a tanonctartási jogot, vagy ha a tanonc, illetve munkaadó elhalálozna, a szerződés érvénye önmagától megszűnik.

A tanoncszerződés megszüntetnek tekintendő az érdekelt felek hallgatólagos beleegyezése alapján is, ha a tanonc 60 napi hiányzása utáni 30 munkanapon belül a munkaadó nem kifogásolta a bíróság előtt a tanonc távolmaradását munkahelyétől.

Fenti eseteken kívül, a tanoncszerződés érvénye csak annak felbontása után szűnhetik meg.

A szerződés felbontását bírói uton kell kérni, vagyis ennek értelmében keresetet kell benyújtani a munkaügyi bírósághoz. Azon esetben, ha a felek lakhelyének körzetében nincs munkaügyi bíróság, a keresetet a járásbírósághoz kell benyújtani, a felbontás okának, valamelyik fél részéről történt tudomásul vételétől számított 30 napon belül. A felbontás engedélyezése esetén, a vétkesnek falált fél kártérítésre is ítéltető.

A tanonckodási idő idején a tanonc nem lehet semmiféle professzionális szervezet tagja és nem vehet részt politikai tüntetésben, sem sztrájkokban.

Muncă-nál, vagy ennek vármegyei kirendeltségénél.

A tanoncidő lejártától számított 15 napon belül a munkaadó köteles, 500-tól 2000 Leig terjedő büntetés terhe alatt, a tanoncnak egy igazolványt kiadnia, mely a következő pontokat kell tartalmazza :

- a) A tanonc személyi adatai.
- b) A betöltött tanoncidő.
- c) A mesterség, melyet kitanult.
- d) A tanonc szorgalmának, képességeinek és ismereteinek értékelése (kitűnő, jó, megfelelő, gyenge)

A munkaadó ezen igazolványt bemutatja a Camera de Muncă-nál, vagy ennek vármegyei kirendeltségénél, a tanoncként eltöltött idő, vagy a felszabadulás elismerése végett.

A tanoncidő leteltét igazoló irat birtokában, a tanonc segédi könyvének megszerzése végett jelentkezik a képesítési szakbizottság előtt

Az a munkaadó, aki megtagadja 15 napon belül a tanoncbizonyítvány kiadását, 500—2000 Leig terjedő pénzbüntetéssel sújtható.

Az a tanonc, kinek mestere elutasította a tanoncgazolvány kiadását, forduljon az illető körzetben levő Camera de Muncă-hoz, amely 15 napon belül dönt a kérdésben és kibocsátja a kérdéses igazolványt.

A Camera de Muncă döntése ellen, annak kihirdetésétől számított 30 napon belül, panasszal lehet élni az Inspectoratul Muncii-nál.

A mesterségek minél tökéletesebb elsajátítása céljából szakmai versenyeket lehet rendezni, amelyek alkalmává a tanoncok munkái közül a legsikerültebbeket megjutalmazzák.

Tanoncgazolvánnyal rendelkező személyek, ennek alapján legkésőbb 1 évig dolgozhatnak, amíg le kell tegyék a képesítési szakvizsgát.

Az eddig ismertetett megtorlások mellet a szakmai kiképzésről és annak üzéséről szóló törvény előír 1.000—10.000 Leig terjedő pénzbüntetést, amelyet minden enyhítő körülmény figyelmen kívül hagyásával, alkalmaznak a tanoncokra vonatkozó törvények rendelkezései-nek be nem tartása esetén.

Ezen pénzbüntetést a következő kihágások esetén alkalmazták :

1. Ha a munkaadó nem felel meg a törvény előírásainak, vagy elvesztette tanonctartási jogát és ennek ellenére alkalmaz tanoncot. Vagy vonatkozik arra is, aki jóhiszeműen tanoncszerződést köt oly

Szerződés felbontási okok

A) A munkaadó hibájából :

1. Ha hosszantartó betegségben szenved.
2. Ha mesterséget változtat.
3. Ha más helységbe költözik.
4. Ha vállalata más tulajdonába jut
5. Ha csődbe kerül.
6. Ha nem teljesíti leglényegesebb kötelezettségeit, amelyek a törvény vagy a tanoncszerződés előírásából származnak,
7. Ha a munkaadó családjának tagjai, az üzemvezető, vagy a tanonc felügyeletével megbízott személyek erőszakosan viselkednek a tanonccal szemben, vagy súlyosan szidalmazzák.

B) A tanonc hibájából :

1. Ha hosszantartó betegségben szenved.
2. Ha nem rendelkezik megfelelő képességekkel a választott mesterség kitanulására.
3. Ha ugyanazon mesterségben van egy előbbi és érvényben levő szerződése.
4. Ha szülei vagy törvényes gyámja elköltözik más helységbe (lak-

helyet változtattak) és nincs, aki őt eltartsa.

5. Ha nem tartja be a törvényben előírt és a tanoncszerződésben kikötött kötelezettségeket.

6. Ha a munkaadóval, vagy ennek családtagjaival szemben erőszakos cselekedeteket, rágalmat, vagy súlyos szidalmakat használ.

7. Ha a szerződés végrehajtása folytán veszélyeztetve lenne az élete vagy egészsége.

8. Ha katonai szolgálatra hívják be

9. Ha a munkaadót katonai szolgálatra hívják be, de hátrahagy helyesítő szakembert, a tanoncszerződés érvényben maradhat.

Szerződés felbontási perekben mindentéle bizonyításnak helye van.

Eladás, bérbeadás, vagy átadás, nem adhatnak okot a szerződés megszüntetésére, amennyiben a tanonc tényleg folytatja a munkáját a vevő, a bérlő, vagy az átvevő irányítása és felügyelete mellett, legalább 3 hónapig.

A tanoncszerződés megszüntetését, meghosszabbítását, vagy bármely módosítását 15 napon belül be kell jegyeztetni a Camera de

személlyel, aki nem felel meg a törvény előírásainak.

2. Ha a munkaadó a részére megállapított számnál több tanoncot alkalmaz.

3. Ha a munkaadó a tanoncot bármely formában megakadályozza a szakoktatás látogatásától.

4. Ha a munkaadó direkt vagy indirekt módon, magához csábít egy tanoncot, akinek előzetesen más helyen érvényben lévő szerződése van.

5. Ha a munkaadó tudatosan alkalmaz más helyen szerződésben levő tanoncot.

6. A szülővel, vagy a tanonc képviselőjével szemben, akivel szemben bebizonyul, hogy tudatosan

kényszerítette, kierőszakolta, vagy megkönnyítette a tanonc részére, szolgálati helyének elhagyását. Ezen kihágásokon és az előzőleg említettekén kívül a törvény előírásai szerinti esetben, azon munkaadók részére, akik a Miniszterul Muncii jóváhagyása nélkül, idegen alattvalóka tanoncként alkalmaznak, 10.000—100.000 Leig terjedő pénz, valamint 5—30 napig terjedő börtönbüntetés.

A III. fejezet teljes egészében az ipariskolákkal foglalkozik. A törvény bőven kitér az iskolák megszervezésére, az iskolai év, az adminisztrációjára. A IV. fejezet a tanoncothonokkal foglalkozik.

A szakmai minősítésről

A szakmai minősítéshez kötött iparágakat kizárólag szakmai képesítési okirat, illetve munka (segéd) vagy mesterkönyv alapján lehet üzni.

Munkakönyv alapján csak segédi minőségben lehet mesterséget folytatni, míg a mesterkönyv feljogosítja annak tulajdonosát, hogy önállóan vagy művezetői minőségben működhessek.

Az alkalmazottak munkakönyve a munkaadó birtokában marad. Ez utóbbi köteles az ellenőrző szerveknek azt bármikor felmutatni.

Az alkalmazott kilépése esetén a munkaadó nem tarthatja vissza a munkakönyvet, semmilyen okból vagy ügyből kifolyólag.

Ha az alkalmazott egy munkaadótól úgy megy el, hogy nem kéri el a munkakönyvét, akár feledékenységéből akár készakarva a munkaadó köteles a munkakönyvét egy munkaügyi hatóságnak átadni nyilatkozat kíséretében, melyben elmondja, hogy nála maradt a munkakönyv.

Azok, akik munkakönyv nélkül dolgoznak, valamint a munkaadó aki ilyen munkást alkalmaz 1.000—10.000 Leig terjedő összeggel büntethető.

Aki munkakönyvét elvesztette közzölnie kell ezt a Monitorul Oficialban s le kell fizetni a betegsegélyező intézethez 50 lej, aminek ellenében egy igazolványt kap. Ezek után a Munkakamarához kell benyújtani egy kérvényt új könyvért, amihez mellékelni kell a Monitorul Oficial azon számát, melyben az elvesztést meghirdette és az 50 lejről szóló nyugtát.

A munka- (segéd)-könyvet meg-

szerezheti az a személy is, aki a tanonckodás utján, valamely szakoktatási jelleggel bíró iskolában vagy intézetnél tökéletes szakmai kiképzést nyert.

A munkakönyvet a következő három formában lehet megszerezni.

Vizsga nélkül:

1. Ha a kérelmező birtokában van a Camera de Muncă által jóváhagyott tanoncigazolványnak, valamint egy bizonyítványnak, amely valamely szaktanfolyam (tanonciskola) elvégzését igazolja.

2. Ha a kérelmező elvégezte a süketnéma, vakok, gyengeelméjűek javító-iskoláját, vagy ha a mesterséget szaknevelő, javítóintézetben vagy börtönműhelyben sajátította el, ezen utóbbi eset, csak elítélt egyénekre vonatkozik.

A továbbiakban a Miniszterul Muncii dönti el, hogy mely szakipar-, háztartási-, háziipari- és mezőgazdasági iskolák diplomái adnak jogot, segédi vagy mesterkönyv elnyeréséhez, természetesen szakképesítési vizsga nélkül.

3. Ha a kérelmező jelenleg bányász, vagy bányacsoportvezető, a bányavállalat igazolása szerinti bányász, függetlenül a jelenben betöltött munkakörétől. (113464/1936. Minisztr. döntv.)

Vizsga alapján:

1. Ha a kérelmező birtokában van a Camera de Muncă által elismert tanoncbizonyítványnak, de nem végezte el a tanonciskolát.

2. Ha a kérelmező szüleinél tanulta ki a mesterséget, még az esetben is, ha tanonciskolát végzett.

3. Ha a kérelmező a bányászok által kibocsátott bizonyítvánnyal igazolja, hogy bányamunká-

ban a föld alatt 4 évig dolgozott, függetlenül az elvégzett tanulmányaitól (113464/1937. sz. Minisztr. döntv.).

II. A Miniszterul Muncii által engedélyezett vizsga alapján:

Ha a kérelmező nem tud felmutatni tanoncbizonyítványt, valamely szakiskola elvégzését tanúsító okmányt, szaktanfolyam elvégzéséről szóló bizonyítványt, vagy általában olyan iratot, amelyből kitűnik az illető szakmai képesítése.

Akik ily módon akarnak munkakönyvhöz hozzájutni, ez irányu kérelmüket összes irataik kíséretében, benyújtják a Camera de Muncă-hoz amely ezeket átteszi az Inspectoratul Muncii-hoz kivizsgálás és a Miniszterul Muncii-hoz való felterjesztés végett.

Mesterkönyvet szerezhethet, aki tanulmányai vagy szakképzettsége folytán az illető mesterséget tökéletesen elsajátította.

I. Vizsga nélkül:

1. Ha a kérelmező az állam által elismert mérnöki vagy építészeti oklevéllel rendelkezik.

2. Ha a kérelmező az ipari szakiskola, háztartási, háziipari, vagy mezőgazdasági szakiskolák valamelyikét elvégezte és ezek okleveleit a Miniszterul Muncii-jogosnak ismeri el, a mesterkönyvnek vizsga nélkül való megszerzésére.

3. Ha a kérelmező jelenleg bánya-mester vagy robbantó és a bányaüzemek által kibocsátott bizonyítvánnyal igazolni tudja, hogy legkevesebb 10 év óta áll bányászolgálatban, amelyből legalább 5 évet, függetlenül attól a hivatástól, amelyet jelenleg betölt, mint vezető vagy felügyelő, működött. (113464/1937. sz. Min. döntv.)

4. Ha a kérelmező, függetlenül jelenlegi hivatásától, elvégezte a bányamesteri iskolát.

Vizsgaalapján:

Mesterkönyvet kapnak azok a munkások, akik legkevesebb 3 éven keresztül dolgoztak az illető iparban az inaskodási éveken kívül.

A mesterség üzését az alábbi három akcióval bizonyítják:

1. A munkakönyv, mely legkevesebb 3 éves és igazolja, hogy ezen 3 évet a mesterségben dolgozta.

2. A munkaadók bizonyítványai amit az alkalmazottak távozásakor kell kiállítsanak.

3. Betegsegélyző könyv vagy bizonyítvány legkevesebb 3 évi tag-ságigazolásával.

A szakmai képzési könyvet megszerezni óhajtók, kérésüket a Ministerul Muncii által erre a célra elkészített nyomtatványon a Camera de Muncă-hoz vagy ennek megyei kirendeltségeihez nyújtják be. Ezek az úrlapok megszerezhetők a Camera de Muncă, vagy azok megyei kirendeltségeinél.

Az 1936. április 30-ig érvényben volt törvények, vagyis az ipari rendeletek egységesítéséről szóló törvény életbelépéséig megszerzett szakképzési iratok be lesznek cserélve ugyanolyan értékű szakmai képzésről szóló iratokkal, függetlenül azok elnevezésétől.

A speciális munkások kiképzése céljából munkás és mesterképző tanfolyamokat fognak szervezni. Ilyen tanfolyamokat rendezhetnek a Munkaügyi miniszterium, a szakmai kamarák, a kereskedelmi és iparvállalatok saját személyzetük részére, munkaadók és munkásszervezetek. Egy ilyen tanfolyam nem tarthat négy hónapnál hosszabb ideig.

A minősítési szakképzési bizottságok, a Ministerul Muncii (Munkaügyi miniszterium) felügyelete alatt a Camera de Muncă mellett működnek. Ezen bizottságok az illető körzetben elterjedt foglalkozások és iparok figyelembevételével alakulnak meg.

Ezen bizottságok összetétele a következő:

1. Ministerul Muncii (Munkaügyi miniszterium) megbízottja, aki egyben a bizottság (kiküldött) elnöke is.
2. Egy delegált munkaadó.
3. Egy kiküldött alkalmazott.

Hogy valaki delegálható legyen a minősítési bizottságba, a munkaadók és alkalmazottak részéről, a következő feltételeknek kell megfeleljen:

1. Román állampolgár, 2. 25-ik évét betöltötte, 3. legkevesebb 6 hónapig kellett lakjon azon városban, ahol a bizottság működik, 4. az illető mesterséget legalább 5 évig kellett folytatassa, 5. tanult ember legyen és ha lehetséges, valamely szakiskolai vagy szaktanfolyami végzettsége legyen.

A Ministerul Muncii kiküldöttje az 1. és 2. pontban foglalt feltételeken kívül, valamely műegyetemi építészeti, vagy más főiskolai végzettségel kell rendelkezzen.

A minősítési bizottság megbízása 2 évre szól.

A minősítési bizottságokba, amelyek általános érdekű iparágakhoz vannak kötve, mint: építkezések,

szerezések, egészségügyi berendezések, villany, telefon, táviró stb. kiküldik az illető foglalkozások egy-egy hivatalos közképviselőjét, városi vagy állami üzemekből, míg a kéményseprők vizsgáztatásához az illető helyiségbeli tűzoltóság egyik képviselőjét.

A hivatalos autóvezetői vizsgákhoz, a minősítési bizottságokat kiképzítik a Ministerul de Interne (Belügyminisztérium), valamint az Automobil Club Regal Român (Román Királyi Automobil Klub) egy-egy kiküldöttjével.

Ortopéd műszerészek és fogtechnikusok részére minősítési bizottságok csak Bucureștiben fognak működni. Ezek a bizottságok megszerveződhetnek más egyetemi városokban is, ahol orvosi fakultás létezik. Ezekben a bizottságokban a Ministerul Muncii (Munkaügyi miniszterium) kiküldöttjein kívül helyet foglalnak egy-egy szakorvos és technikus is az illető ágakból.

Ezen utóbbi három bizottság, mint: az autóvezetői, fogtechnikai és ortopéd technikai, a Ministerul Muncii vagy Inspectoratul Muncii és nem a Camera de muncă mellett fognak működni.

A minősítési bizottságok a Munkakamarával egyetértésben, a vizsgák megkezdése előtt legalább 15 nappal össze kell állítsák és ki kell függeszték a vizsgázók névsorát, valamint az időt és helyet, ahol az illetőknek vizsgára kell jelentkezniük.

A vizsgákra való jelentkezést a lehető legszélesebbkörű sajtópropaganda útján kell az érdekeltek tudomására hozni, míg a listák ki függesztése a következő helyeken történik meg: Camera de muncă (Munkakamaránál), ennek megyei kirendeltségénél, az Inspectoratul Muncii (Munkaügyi felügyelőségénél), Casa Cercuală (Betegsegélyző pénztárnál), és az illető környék Oficiul plasare (Állami elhelyező hivatalnál).

A bizottságok az esztendő két szakában működnek, mégpedig:

Március 1-től—április 1-ig és október 1-től—november 1-ig

A vizsga áll:

I. A munkakönyv elnyeréséért:

1. Gyakorlati szakmunkából, a melyet a bizottság ellenőrzése mellett 4 óra alatt kell elvégezni.
2. Szóbeli vizsgából, amely az elvégzett munkára vonatkozik.

II. A mesterkényv elnyeréséért:

1. Gyakorlati munkából, amelyet 8 óra alatt kell elvégezni.
2. Teljes költségvetés összeállításából, amely az elvégzett munkára vonatkozik.
3. Szóbeli vizsgából, amely az illető szakma szerszám- és anyaghasználatának ismertetéséből áll, valamint az ipari törvényekről általában.

Akik a gyakorlati vizsgán elbuknak, nem állhatnak szóbeli vizsgára. Azon bizottságok, amelyek a megyei székhelyeken kívül működnek, csak a munkakönyv elnyeréséért való folyamodókat vizsgáztathatják. A szakmai képzést igazoló munkakönyveket az illető Camera de muncă (Munkakamara) adja ki a vizsgáztató bizottság jegyzőkönyve alapján és legkésőbb egy hónapra rá, ahogy a bizottság befejezte munkáját.

A munkakönyv kiadása, vagy a vizsgáztatás módja elleni panaszokat és fellebbezéseket, a munkakönyvek kibocsátása utáni 4 hónapon belül kell az érdekeltek benyújtásuk az illető körzetben levő Inspectoratul Muncii (Munkaügyi felügyelőséghez).

Az Inspectoratul Muncii kivizsgálja az ügyet, meghallgatva úgy a bizottságot, mint a panaszost, mely után szakvéleményét előterjeszti a Minisztériumnak, mely az ügy befejezésétől számított 30 napon belül meghozza döntését.

A minisztérium bármikor érvényteleníthet egy munkakönyvet, ha saját szervei vizsgálata folytán megállapítást nyer, hogy a könyv nem jutott törvényes módon tulajdonosa birtokába.

Az iparosokról

Iparosok azok a munkaadók, a szakmai kiképzésről és annak gyakorlásáról szóló törvény értelmében, — akik legtöbb 10 alkalmazottal vagy 20 motorikus lóerővel (H. P.) dolgoznak.

Ha a fenti alkalmazotti és motorikus szám időlegesen emelkedik,

még nem változik a vállalat jellege, de ha ez az állapot 6 hónapnál tovább tart, a munkaadónak megszűnik az iparosi minősítése.

Hogy egy személy az 1. számú mellékletben feltüntetett valamely mesterséget saját vállalkozásában gyakorolhassa, román állampolgár

és polgári jogainak teljes birtokában kell legyen (vagyis nagykoru is), legyen mesterkönyve az illető foglalkozási ágról, valamint iparengedélye, mivel a 10 alkalmazott és 20 motorikus lóerővel dolgozó üzemek vezetői kizárólag maguk a munkaadók lehetnek, akik birtokukban kell egyenek a mesterkönyvnek és iparengedélynek.

Az iparüzésére feljogosított egyének egyazon időben üzhetnek egy vagy több mesterséget, ha minden szakmák részére eleget tettek a törvény és végrehajtási utasítás követelményeinek.

Ebben az esetben a munkaadó maga kell vezesse műhelyét, ugyanazon a helyen s ugyanazon helyiségben.

Azok a mesterek akik a műhelyükön belül mellékesen egy más foglalkozást is üznek, mely kiegészítő foglalkozásukat, melyre munkakönyvük van, nem kötelesek új munkakönyvet beszerezni a kiegészítő foglalkozásra is. Viszont csakis olyan munkásokat alkalmazhatnak, akik a kérdéses szakmában munkakönyvel rendelkeznek

A mellékfoglalkozásra nem alkalmazhatnak tanoncokat. A Munkaügyi inspektorátusok esetről-esetre el fogják dönteni a fenti rendelkezések alkalmazási módját. Miután a szükséges vizsgálatokat megtették.

A pótiparokat csakis olyan esetekben lehet üzni, ha azok teljesen a főmesterségnek vannak alávetve, anélkül, hogy az iparosnak joga volna ezen kiegészítő iparokat főfoglalkozássá, önálló mesterséggé átváltoztatni.

Művezető mesterrel csakis jogi személyiségek műhelyei dolgozhatnak, vagyis egyesületek, szövetkezetek és kereskedelmi társaságok, de ezek is feltéve, ha rendelkeznek iparengedéllyel. Ezenkívül vállalatok, amelyeknek alkalmazottai és motorikus lóerőszámai meghaladják az egyszerű iparosok részére előírt 10 alkalmazottat, illetve 20 lóerőszámot.

Fentiek alól kivételt csak az özvegyek — újra való férjhezmenetelükig — és árvák képeznek, akik tarthatnak üzemét művezetővel az iparosok számára előírt 10 alkalmazott és 20 lóerő számon alul is.

Ennek megfelelően a férj vagy szülő elhunytától számított 30 napon belül kell jelentésként a Munkakamara ipari osztályánál azonszándékukat, hogy az üzemét továbbra is fenn akarják tartani, megjelölve egyben a művezető személyét is.

Ha a vállalatnak vagy üzemnek többféle iparosztálya van, úgy mind-egyiknek külön mester-művezetője kell legyen.

Azon fizikai vagy jogi személyek, akik, vagy amelyek a fenti törvény rendelkezéseit áthágják, 10.000—100.000 Leig terjedő pénzbüntetésben részesülnek, azzal a veszéllyel, hogy az ellenőrző szervek bármikor érvényesíthetik az állam jogait, lezárva az üzemét.

Azon személyek, akik valamely mesterséget akarnak üzni (10 alkalmazott és 20 H. P.-n alul) kötelesek legkésőbb egy hónapon belül az illető Camera de muncă ipari osztályától erre engedélyt szerezni.

Az engedélykérésben meg kell jelölni a szakmát, valamint mellékelni kell:

1. Az iparos mesterkönyvét, vagy ha jogi személy, művezetők könyveit.

2. Az illető helyiség polgármesteri hivatalától működési engedélyt, az egészségügyi bizottság jóváhagyása alapján, valamint

3. a Casa Cercuală (Betegsegélyező pénztárba) iparengedély illeték gyanánt befizetett 200 Leiről szóló nyugtát.

A törvény által biztosított kedvezmények

A szakmai kiképzésről és annak gyakorlásáról szóló törvény és a Közszámviteli törvény mellőzhetőségével az ipari munkaadók részére a Camera de muncă-nal bejegyzett ipari egyesületeknek és szövetkezeteknek nyújtott kedvezmények és könnyítések a következők:

1. Iparosok és ezek egyesületei vállalhatnak közintézményektől, vagy azok alintézményeitől szabad megállapodás alapján munkákat vagy szállításokat 500.000.— Lei értékig, míg a Casa Centrală Cooperativă (Központi Szövetkezeti Pénztár) ajánlására az Iparos Szövetkezetek vállalhatnak 5 millió lei értékig.

2. Nyilvános árlejtéseken az ajánlatok figyelembevételnek, még ha 5%-kal drágábbak a többi ajánlattevőknél, míg a külföldi árlejtőkkel szemben elfogadjatik a 25%-os ár-ajánlat-többlet is.

3. Elegendő bármely vállalkozásnál vagy szállításnál a garancia egy harmadának letétele, természetesen a köz- vagy ezek alintézményeinél történő ügyletek lebonyolításánál.

Ipari szövetkezetek ezeken felül a Szövetkezeti törvényben foglalt előnyöket is élvezik.

Hogy az ipari munkaadók részesülhessenek a fenti kedvezmények-

A Camera de muncă minden formalitás nélkül legkésőbb egy hónapon belül kiadja az iparengedélyt.

Az állam által elismert diplomával rendelkező mérnökök és építészek az önálló ipar üzésére szóló engedélyt, mesterkönyv nélkül is, a diploma egyszerű bemutatása alapján kapják meg.

Idegen alattvalók kölcsönösségi alapon folytathatnak önálló mesterséget, ha eleget tettek a következő feltételeknek:

1. Mesterkönyvük legyen.

2. Ne legyen ellenük bünygyi eljárás folyamatban, nem ítéltettek el valamely perben, ha volt ellenük csőd eljárás, amely alól nem tisztázták magukat, ne legyen ellenük mesterségükből származó rendezetlen adósság miatt eljárás.

3. Az illető körzetben levő Camera de Comerț (Kereskedelmi kamara) bizonylatával igazolják, hogy abban a helységben, ahol megtelepedni kívánnak, szükség van egy ilyenemű vállalatra.

4. Hivatalos nyilatkozatban szögezzék le, hogy kizárólag román állampolgárságu személyeket fognak alkalmazni.

ben, be kell mutassák a Camera de muncă (Munkakamara) igazolását, hogy be vannak írva annak választói névjegyzékébe.

Egy másik feltétele a fenti kedvezményekben való részesülésnek, hogy az iparosnak mesterkönyve legyen és üzemét személyesen vezesse.

A szabad megállapodás alapján történt vállalatok szerződéseinek másolatát be kell nyújtani a Camera de Muncă (Munkakamara ipari osztályához, hogy azt ott nyilván tarthassák.

Az az iparos, aki szabad megállapodás után szerződést kötött — nem köthet addig másikat, míg az első érvényben levő szerződésnek teljes mértékben eleget nem tett.

Ha az iparos, iparos egyesület vagy szövetkezet, a megállapodás értelmében nem tesz eleget szerződéses kötelezettségének, úgy elveszt minden jogot jövőbeni kedvezményekre. A kedvezményre való jog elvesztését — az illető közintézmény kérésére, a Camera de Muncă ipari osztályának tanácsa hozza köztudomásra. Ezen eljárás ellen felebbezéssel lehet élni az Igazságügyi hatóságnál.

Ugyancsak az ipartörvény bizto-

sit még egy fajta kedvezményt az arra jogosultak számára. Ez a vasúton és a román folyam-hajózási társaságoknál 50%. Ez a kedvezmény vonatkozik munkakellékek, nyers anyagok szállítására, a műhelyek vagy gyárak részére.

Ezekon felül egy 50%-os vámleszállítás is ezen kedvezményekhez tartozik, de ez csak olyan szerszámokra és munkakellékekre vonatkozik, amelyeket az ország területén nem gyártanak.

A kihágások fajtái és büntetései:

Aki tanonc szerződést köt s erre nincs joga.

Aki több tanoncot tart, mint a mennyit a törvény megenged.

Aki meggátolja, hogy tanulója a tanonciskolát látogassa.

Aki munkakönyv nélkül munkát vállal, vagy munkást alkalmaz.

Aki olyan szakmunkást alkalmaz akinek nincs képesítése.

Aki üzemet állít fel iparigazolvány vagy üzemvezető nélkül s azok akik tiznél több alkalmazottal és 20 H. P.-nál több motorral dolgoznak és nem alkalmaznak mesterigazolvánnyal rendelkező munkavezetőt.

Azok a gyárak, amelyek nem alkalmaznak minden szekciójuknál mesterkönyvvel rendelkező munkavezetőt.

Aki munkát ad kisiparosnak, aki nem rendelkezik munkakönyvvel és iparigazolvánnyal.

Aki másnál alkalmazott tanoncot magához akar csalni.

A fenti kihágásokat 1000—10.000 lejig terjedő büntetéssel sújtja a törvény.

A végrehajtási utasítás a következő taxákat írja elő:

30 lej a tanoncszerződés illetéke.

300 lej a munkakönyv illetéke.

500 lej a mesterkönyv illetéke.

20 lej az ipari munkásigazolvány kiadási illetéke.

2 lej illeték, amelyet a kereskedelmi és ipari munkaadók hetenként fizetnek a szakmai képesítés alapja javára minden biztosított munkás után.

50 lej illeték a képesítési könyvecske kicserélésére, vagy az elvesztett képesítési könyv helyett új könyv kiadására.

200 lej az iparigazolvány kicserélési illetéke.

A szakmai előkészítési alapot a következő célokra lehet felhasználni:

1. A pszihotechnikai intézet fenntartása.

2. Tanoncotthonok fenntartására.

3. Tanonciskolák fenntartására.

4. Munkás kantinekora.

5. Tanoncok nyári üdülő telepe javára.

6. Szaktanfolyamokra.

7. Munkásnevelés és oktatására.

8. A munka tudományos megszervezésére.

9. Az alkalmazottak szabadidejének megszervezése, sport turisztika, kirándulások, mozielőadás, rádió, könyvtar, zene, színházakra.

10. A bizottság anyagi és személyi kiadásokra.

A szakmai előkészítési alapot egy bizottság kezeli, melynek tagjai: egy az U. G. I. R. által kinevezett nagyiparos, egy kisiparos, egy munkás és egy kereskedelmi alkalmazott, akiket a munkakamara jelöl ki és a betegsegélyző központi igazgatója. Megbízásuk négy évre szól.

Szakmai csoportosítás

Az a munkás, aki szakmai képesítéssel nem rendelkezik és gyárban vagy üzemben dolgozik, köteles egy igazolványt beszerezni (dovada de muncitor necalificat). Ezeket az igazolványokat a Munkakamarák adják ki 20 lei illeték és egy fénykép ellenében. Végül a végrehajtási utasítás feglkkozik azokkal a törvényekkel és rendelkezésekkel, melyeket az új törvény hatályon kívül helyez, továbbá felsorolja azokat a szakmákat, amelyekre a törvény rendelkezését vonatkoznak. A szakmai csoportosítások a következők:

Aszfaltozó (a kövező rokonszakmája), aranyműves, autóvezető (sofőr), autógépész, aknász (bányaipari szakember), autogéngesztfő.

Bányász, borbély, betonozó, bóröndös, bél tisztító, bocskorkészítő, butorasztalos, bádogos, rézműves, betűszedő, bronzöntő betűöntő.

Cipész, cukrász, csempekészítő, cimfestő, cinkografus, cipőfelsőrész-készítő, csontszobrász (elefántcsontszobrász), cserepes, cukorkakészítő (szakmunkás).

Dobozkészítő, divatárusnő, disztifő, diszletfestő, disztifő bádogos.

Épület-ács, elektrotechnikus, ékkő-készítő (stemuitor), épület-asztalos, esernyőkészítő.

Favágó, illetve fafűrészelő gépvezető, fűzőkészítő, fűtő (központi fűtéshez), fűtő (gőzgéphez), fényképész, fémmnyomó, fehérneművarrónő fazekas, fésűs, fényező, finomító, (a petroleumiparnál), falépcső készítő, fa-szobrász, fa-esztergályos, furnirberakást készítő, fogtechnikus.

Gyapjukészítő, gyapjufésülő, gép-szerelő, gyertyakészítő, gőzgépszereelő, gombkészítő, géphimző, gépkocsivezető.

Himző, hajóács, hangszerkészítő (aki fából készíti a hangszereket), hentes, hengerelő (Laminator), halász (halpreparátor), homlokzat-készítő, játékkészítő.

Kötszerész, kelmefestő, korpasör-

főző, mézeskalácsos, fagyaltkészítő (a cukrász rokonszakmája), kucsma-készítő, kocsigyártó, kovács, kőfaragó, kéményseprő, késműves, kádár, kuffuró, kötélverő, keretező, könyvkötő, könyvmdász, pköpeny-készítő, keztüüs, központi fűtést kezelő gépész, kalapos, kövező, kefekötő, kerékgyártó, kőlépcső-készítő, kőszobrász, kályhakészítő, kárpitos, köszörüs, kötőszövő, kőműves.

Lakatos, lámpakészítő, látszerész.

Mérlegkészítő, mozigépész, mé-száros, maniküröző, motorkezelő, (robbanó motor, gáznélküli Diesel-motor), mezőgazdasági gépkezelő, minta asztalos (aki a formát készíti az öntődékhez), molnár, mozaik-készítő, menyezet-készítő, mechanikai asztalos, mézégeető.

Női szabó, nikkelező (galvanizáló), nyerges, nyomda-gépmester.

Ortopéd cipész, órás, ortopéd mechanikus.

Puskaműves, pék, paszományos, porcellánkészítő, precziós gépész, papucskészítő, parketező, paplanos, posztó készítő (a gyárban specialista), patkoló kovács, perces (a sütő szakmában).

Rézhangszer, valamint általában fuvóhangszer készítő, ruggyanta készítő és vulkanizáló, rostélykészítő (bádogos rokonszakmája), reszelő-vágó, rotációs gépmester, szerelő (gépész), sörfőző (szakember), szűcs, szakács, (a jelentősebb vendéglőkben), subakészítő, szabó, szeszfőző (szesz és likőrfőzés gyári szak embere), szék- és kosárfonó, sodronyszövő, szegecselő, szappanfőző, sodronykészítő, szerszámlakatos, szikvizgyártó (szakember), szita-készítő, sapka-készítő, szobafestő és mázoló.

Turó készítő, téglagyártó, turbina-kezelő, tükörccsiszó (szakember, aki metszi és fényesíti), tűzijáték készítő, törőknadrág készítő, (a szabó rokonszakmája), timár, tapé-

tázó, terrakotta készítő, takács (vázon- és szőnyegszövő, stb.)

Ústkészítő, üveges, üvegcsiszoló. Varga, vésnök (dombormives), villanyszerelő, villamos-művezető, virágkészítő (aki a mesterséges virágokat készíti), viz-, gáz- és csatornaszerelő, vasesztergályos, villanyheggesztő, vasérc-öntő (magas kemence), vasöntő.

Zongorahangoló, zsinórkészítő.

A második számú táblázat azokat a kereskedelmi ágakat tartalmazza,

amelyekre az új ipartörvény első és harmadik paragrafusában értelmében kötelező a tanoncszerződés.

Szatócs, korcmáros, vaskereskedő, festékkereskedő, gyertyaüzlet-turó- és tejtermékek csarnoka, kávé, tea és más fűszer-cikkek kereskedése, bor- és szeszkereskedés, halkereskedés, sóáruda, posztóáruháza, kályha-, agyag- és fayence-lemezraktárak, könyvkereskedés, vászonkereskedés, bőrüzlet, divatkereskedés.

realizabile prin aceste secții n'ar fi fost foarte însemnate, dar bolnavii asigurați putând fi mai ușor și mai convenabil internați, ar fi fost mai mulțumiți cu activitatea Casei Cercuale. Nici nu mai vorbim despre cazurile, când medicii nu-i internează pe bolnavi numai pentru că știu că spitalele n'au locuri, și astfel boala asiguratului neinternat se agravează pe zi ce trece. În caz că ar exista un spital propriu al Casei de Asigurări și bolnavii aceștia ar putea fi internați.

Trebuie să recunoaștem că noua clădire a reușit excelent, dar nu servește scopului, pe care ar fi merit să-l îndeplinească Membrii Casei Cercuale nu le pasă ce localuri au diferitele birouri, nici dacă funcționarii au, sau nu locuiește în natură, toate exigențele lor se mărginesc asupra pretenției de a fi cât se poate de conștiincioși trafați. Această pretenție a membrilor se poate realiza numai, dacă conducerea Casei Cercuale s'ar interesa în primul rând de îngrijirea bolnavilor și nu de fastul și eleganța birourilor.

O decizie interesantă a Casei de Asigurări Sociale

Direcțiunea Centrală a Casei de Asigurări Sociale a adus o decizie interesantă. Dacă un asigurat, care a zăcut bolnav, în decurs de o lună se îmbolnăvește iarăși de aceeași boală, respectivul nu va fi considerat ca bolnav nou. Având în vedere că vindecarea sa a fost numai aparentă, în cazul reimbursevirii sale, Casa de Asigurări va trebui să-i plătească ajutorul de boală pentru primele șapte zile ale boalei. În cazul când însă noua boală a asiguratului nu e în legătură cu cea veche, în primele șapte zile de boală, patronul e obligat să-i plătească ajutorul, fără a se lua în considerare intervalul dintre cele două îmbolnăviri.

Insemnări în legătură cu noul sediu al Casei de Asigurări Sociale

Exigențele asiguraților s'ar fi putut satisface mai bine cu clădire de spitale și cu tratament medical mai bun, decât cu birouri elegante

Acum câteva zile s'a preluat în mod oficial noua clădire a Casei de Asigurări Sociale. Impozantul palat e una dintre cele mai frumoase clădiri ale orașului, atât din punct de vedere estetic cât și arhitectural.

Acest palat însă, dacă vrem să vorbim sincer, n'a fost ceva indispensabil pentru instituția Casei de Asigurări. Trebuie să recunoaștem că în localul de până acum nici birourile, nici sălile de consultație nu tocmai corespundeau cerințelor, dar chestiunea noului local s'ar fi putut rezolva mai convenabil, dacă s'ar fi dat o atenție mai mare cerințelor pe cari le au bolnavii. A fost ceva superflu să se cheltuiască atâția bani numai pentruca birourile să aibă localuri mai spațioase și mai elegante. Numai pentru acest scop a fost de prisos să se cheltuiască douăzeci și șapte de milioane de lei.

Dacă instituția avea la dispoziție o sumă atât de importantă pentru clădire, ar fi putut-o utiliza pentru scopuri cu mult mai folositoare. Se știe că una dintre cele mai arzătoare doleanțe ale asiguraților e că în caz de boală pot fi primiți cu mare greutate de clinicele de stat, fiindcă acestea sunt aproape totdeauna arhipline și bolnavul, care are nevoie de tratament mai lung, trebuie să aștepte zile întregi până ce se goleşte un pat. Acest neajuns îi atinge mai ales pe bolnavii, cari vin dela sate și cari trebuie să stea zile, ba uneori săptămâni întregi pe străzi din cauză că nu sunt locuri goale la clinici.

Medicii Casei Cercuale cunosc bine această situație, deaceia sperau că în cazul că Ministerul va aproba clădirea noului local vor putea instala în loc de birouri un mic spital. Au sperat aceasta cu atât mai vârtos că în cazul rezolvării în acest fel a chestiunii spitalului, Casa Cercuală ar fi făcut o afacere foarte rentabilă. Să știe că diferitele sanatorii pulmonare primesc dela Casa Cercuală 160 lei pe zi după fiecare asigurat, însă Casa Cercuală nici pe lângă astfel de condiții nu prea-și poate plasa bolnavii, căci sanatoriile sunt arhipline.

În cazul că s'ar fi instalat un sanatoriu propriu al Casei de Asigurări Sociale, întreținerea pe o zi a unui bolnav n'ar fi costat mai mult de 40 lei, deoarece ori ce mâncări dietice i s'ar da unui bolnav de plămâni — lapte, ouă, unt, — nu poate costa mai mult decât 40 lei, deci Casa Cercuală ar fi făcut mari economii, grație cărora s'ar fi putut face mai târziu și alte investiții.

Totodată s'ar fi putut face și secții pentru bolnavii suferinzi de boli interne etc. Natural economiile

A GEPET
OLAJOZNI

KELL, HOGY JÓL MŰKÖDJÖN, ILYEN GÉP AZ EMBER IS
IGYUNK SÖRT
FAJBOROKAT

CORVIN - BOROZÓBAN

A KEDÉLYÜNK ÉS MUNKAKEDVÜNK FRISS MARAD!!!!

Mit igényelhet a tag kórházba utalás esetén?

A biztosított tag kórházba utalása esetén, amennyiben bizonyítható, hogy a biztosított családfenntartó, a kórházi kezelés ideje alatt igényt tarthat a rendes beteg táppénz felére.

Amennyiben a biztosított tag, vagy annak családtagja kórházi ke-

zelésre szorul, de olyan intézménynél kezelte magát, amellyel a pénztárnak nincsen megállapodása (szanatórium stb.), úgy a kórházi kezelés ideje alatt költségmegtérítés címén napi 40 lejű igényelhet a pénztártól.

Milyen fizetési osztályba tartoznak a munkaadók?

Az a munkaadó, aki maga dolgozik, alkalmazottat nem tart, a III. oszt. fizetési csoportba tartozik s ennek megfelelően fizeti illetékeit. Az a munkaadó, aki egy tanulóval dolgozik a IV., aki több tanulóval, vagy segédekkel dolgozik az V. osztályba tartozik. Vidéki

munkaadók a fenti kategorizálás alapján egy-egy osztállyal alacsonyabb beosztásba kerülnek.

A munkaadó megbetegedése esetén az első három napra nem igényelhet táppénzt. A betegség további napjaira azonban a pénztár tartozik folyósítani a betegpénzeket.

A Betegsegélyző új székházával kapcsolatos megjegyzések

Elegáns iroda helységek helyett jobb orvosi ellátással és kórház építésével elégíthetnék ki a biztosított tagok igénye t

Néhány nappal ezelőtt vették át hivatalosan a társadalom biztosító új kolozsvári székházát. Az impozáns, építészeti és kifogástalan palota esztétikailag is egyike a legjobb kolozsvári épületeknek.

Az új palota azonban — ha őszinték akarunk lenni — az intézmény részére nem volt, hogy úgy mondjuk, nélkülözhetetlen valami. El kell ismerni, hogy az eddigi helyiségekben úgy az adminisztráció, mint az orvosi rendelők helyiségei nem egészen feleltek meg a mai követelményeknek, de a kérdést sokkal kisebb befektetéssel és közmegegyezésre lehetett volna rendezni, ha nagyobb figyelmet szenteltek volna a betegek igényeinek kiszolgálására. Felesleges volt ennyi pénzt bele ölni csak azért, hogy a hivatal ügyosztályainak elegánsabb és kényelmesebb helyisége legyen. Ezért igazán felesleges volt huszonhét millió lejűt beleölni az új épületbe.

Ha a társadalom biztosítónak építkezés céljaira ilyen hatalmas összeg állott rendelkezésére, úgy ezt a pénzt sokkal hasznosabban is felhasználta volna. Ugyanis a biztosított tagoknak egyik legsúlyosabb sérelme, hogy betegség esetén, ha kórházi kezelés válik szükségessé, csak a legkritikább esetben tudnak bejutni az állami kórházakba, amelyek állandóan tulzsuf-

oltak, s napokig kell várni a felvételre. Ez főleg a vidékről beutalt betegeket érinti, akik napokon keresztül betegen hányódnak az utcákon, mert nem tudnak bejutni a kórházba.

Ezt a panaszt már régen észrevette a pénztár orvosi kara s a multban abban reménykedtek, hogy amennyiben sikerül az építkezésre megszerezni a központi pénztártól az engedélyt, úgy az új épületben iroda helyiségek helyett kisebb kórházat fognak berendezni. Ezt annál is inkább remélték, mert így nemcsak a betegek kórházi ellátása oldódhatott volna meg, hanem a pénztár amellett még jó üzletet is csinált volna. Ugyanis az egyes tudószanatóriumokkal kötött megállapodás alapján a betegpénztár betegeiért naponta 160 lejt fizet s ilyen összeg mellett sem tudja elhelyezni tüdőbetegeit, mert a szanatóriumok is tulzsufoltak.

Házi kezelésben felállított kórház esetén egy beteg ellátása, különösen tüdőbetegnél még napi 40 lejbe sem kerülne, mert ha betegként napi három liter tejet — ami a tüdőbeteg főtápláléka — valamint vaját, tojást és elsőrendű dietás kosztot veszünk alapul, úgy a beteg elsőrendűen van ellátva és az egész nem kerül többé mint leqfeljebb napi 40 lejbe, vagyis a pénztár minden beteg napi ellátá-

sán jelentős összeget takaríthatna meg, amelyet más beruházásokra lehetne fordítani.

Ugyanakkor a belgyógyászati, sebészeti stb. betegek részére is lehetne megfelelő osztályokat fenntartani. Igaz, hogy ezeknél már lényegesen csökkene az esetleges megtakarítás, de ezzel szemben a betegek könnyebben juthatnának be a kórházba, előnyösebben lennének kiszolgálva s így a pénztárral szemben megelégedettebbek lennének. Arról nem beszélve, hogy nagyon sok olyan beteg van, akinek jól fogna a kórházi kezelés, de a kórházak zsufolttsága folytán, a pénztári orvos nem tudja kórházba utalni s így a gyógyulási folyamat hatványozott mértékben tovább tart. Saját kórház esetén ezek a betegek is beutalást nyerének.

El kell ismerni, hogy az új épület nagyon szépen sikerült, de semmi esetre sem szolgálja azt a célt, amire szükség volna. A pénztári tagok szívesen nélkülözik az elegáns irodahelyiségeket, nem érdekli őket, hogy az új palotában a tisztviselők közül kik jutnak természetbeni lakáshoz, minden igényük csupán abban nyilvánul meg, hogy orvosilag legyenek megfelelően kiszolgálva s ez pedig csak úgy érhető el, ha előzetesen a betegellátásról gondoskodnak, s csak azután kerül sor az iroda helyiségekre és tisztviselői lakásokra, mert a biztosított tagok szempontjából ez csak másodrendű kérdés.

Strasser József

kalapos

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós

Legmodernebb
KÖNYVKÖTÉSEKET
jutányosan készít

BLAU

CLUJ. Str. Minorililor 4.

INDUSTRIA GRAFICĂ

Tot despre situația industriilor grafice

Ce înseamnă a fi organizat? Iată un exemplu demn de atenția tutorora

Câteva săptămâni în urmă au avut loc tratativele pentru încheierea contractului colectiv, între patronii și lucrătorii grafici. Rezultatul a fost în favoarea lucrătorilor, adică pe lângă alte favoare și urcarea salarelor, luându-se ca bază indexul de scumpete a pieței, deși la încheierea ultimului contract colectiv, salariile au fost urcate treptat din trei în trei luni, paralel cu urcarea articolelor de pe piață.

Această normă, înseamnă că, un lucrător grafic nu se va desechilibra din punct de vedere material, deoarece atât în prezent, cât și în viitor sunt asigurate urcările de salare în măsură cu urcarea pieței.

Este frumos și just, nimic de zis, însă dacă și patronii ar avea posibilitatea să urce prețurile pentru lucrările grafice paralel cu urcarea articolelor de pe piață. Astfel fac un mic rezumat al situației din ultimii doi ani:

Urcarea salarelor muncitorești 20%

Urcarea hârtiei cu $6.40\% + 3.30\% = 10\%$.

Urcarea cernețurilor cu 20—40%, media 30%.

Urcarea impozitelor (variat) până la 500%,

Urcarea tarifelor pe C. F. R., apoi urmează Casa Cercuală care totdeauna găsește ceva de a mai adăuga pe lângă colosalele cotizații pe care le achităm. Adăugând aceste urcări, la lucrările grafice, rezultatul este de 40% față de prețurile anului 1935.

În consecință o urcare a tuturor lucrărilor tipografice este justificată. Totuși se mai găsește patroni cari lucrează sub prețul de cost. Acești patroni ar merita să fie supravegheați mai de aproape, la ce fafpe se dedau? ce ilegalități comit? pentru a putea executa o lucrare, adesea sub prețul ei de cost. Ar fi de dorit ca acești patroni să aibă mai multă percepere și conștiință în meseria lor.

P. MIHOC

Az adók és a C. F. R. szállítási díjszabásának emelkedése cca. 500% Azonkívül a Betegségélyzői illetékek drágulása. Ha tehát a grafikai munkák árát az azóta életbelépetett drágulásokkal összhangba akarnánk hozni, a 1935-ös árakkal szemben, 40%-os áremelést kellene eszközölnünk.

Amint láthattuk a nyomdai munkálatok árának drágulása teljesen indokolt s ha még ma is vannak olyan vállalkozók akik ez áron alul is termelnek, nagyon valószínű hogy ezek holmi illegális manőverekkel tudják ezt elérni, mert törvényes és becsüleles uton ezt nem érhetik el.

P. MIHOC.

Meg keil szüntetni az ajánlat adásokat a nyomda iparban

Az alábbi sorokat egyik kolozsvári nyomda jutatta el szerkesztőségünkhöz, amelyet kommentár nélkül közlünk: Az utóbbi időben a megrendelők valósággal rákaptak a nyomdákra s a legkisebb megrendelés esetén össze házalják a különböző nyomdaintézeteket és árajánlatokat kérnek. Előfordul, hogy az ajánlat és az ezt követő tárgyalások szinte annyi időt vesznek el a nyomdatulajdonostól, hogy az egész munkán mutatózó haszon nem éri meg s végeredményben a munkát más nyomdáknak adják oda. A nyomdatulajdonosok egy-más között kellene rendezzék ezt a kérdést és közösen kellene állást foglaljanak s egyöntetűen határozzák el, hogy csak nagyobb megrendeléseknél és előre kiírt árlejtéseknél adjanak írásos ajánlatokat, míg a kisebb munkálatoknál zárkozzanak el az előzetes árajánlat elől. Vannak esetek, midőn egyes cégek két-háromszáz lejes megrendeléseknél is öt-hat nyomdától kérnek be írásbeli ajánlatokat. Ezt az állapotot a nyomdászat körében meghonosult akvizíciós rendszernek lehet tulajdonítani, de ez szegénységi bizonyítványa az összes nyomdáknak, mert azt jelenti hogy a megrendelő fél két-háromszáz lejes munkájával sem bízik az egyes nyomdáknak s ezért kéri be a többi ajánlatokat is. A jövőben meg kell szüntetni az ajánlat adásokat s ha az összes nyomdák egyöntetűen járnak el ebben a kérdésben, úgy a megrendelő bizalma is jobban visszatér.

GRAFIKAI IPAR

A grafikai ipar helyzetéről

Mit jelent az ha valaki szervezeti tag? Egy példa, mely megérdemli, hogy mindenki felfigyeljen rá.

Ezelőtt pár hettel zajlottak le a grafikai munkaadók és munkások közötti kollektív szerződések tárgyalásai. A tárgyalások a munkások győzelmével végződtek. A legutóbbi kollektív szerződés megkötése alkalmából a béreket a piaci árakkal összhangba hozták, ma azonban az újabb drágulások index-száma alapján a munkások újabb béremelést kaptak.

Ez nem jelent egyebet mint hogy a grafikai munkás megélhetése és élet nivója biztosítva van, mert bármilyen érzékenyebb drágulás adja elő magát a grafikai munkás fizetése ennek a drágulásnak arányában emelkedik.

Ez nagyon szép és dicséretreméltó tény volna abban az esetben ha a grafikai munkaadók is felemelhetnék a nyomdai munkák árát a megélhetési lehetőségek drágulásával párhuzamosan. Az alábbi kis táblázat

az utóbbi két év helyzetét van hivatva megvilágítani.

A munkásfizetések emelkedése 20%

A papiros drágulása ($6-40\% + 3.30\%$) = 10%.

A festékek drágulása (20—40%) középarányos 30%

JÁTSZANAK BIZALOMMAL A

Loteria de Stat



COLECTURA OFICIALĂ - nál

Cluj, Strada Regina Maria 46



BAUMGARTEN GÉZA
technician—műszerész
colaboratorul revistei noastre, Tg.-Mureș
a marosvásárhelyi ipari és kereskedelmi
élet egyik kiemelkedő egyénisége.
Lapunk munkatársa.

Un grup de capitaliști inițiază o întreprin- dere industrială la Târgu-Mureș

Corespondentul nostru din Tg.-Mureș ne anunță că cercuri bineinformate susțin că grupul de capitaliști englezi „Gondrea” din Manchester va iniția la Tg.-Mureș o fabrică de biciclete și piese de biciclete. Intrucât acest plan s'ar realiza, șomerii orașului ar găsi o ocupație cece ar dar posibilitate de existență multor familii,

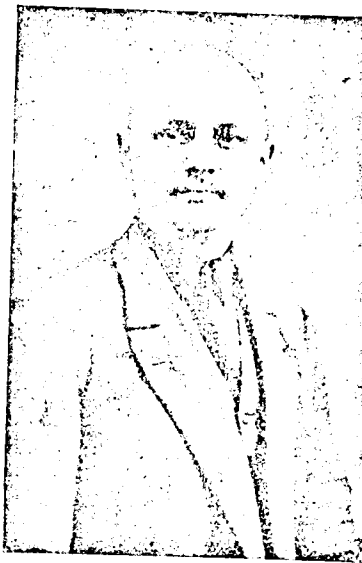
În cazul că noua întreprindere ar lua de fapt ființă și micii industriali ar avea unele avantagii, căci fabrica ar produce desigur multe articole, cari lipseau până acum și pe cari micii industriali trebuiau să le importe din străinătate.

Grupul „Gondrea” prin intermediul întreprinderii de construcții »Solidaritatea« s'a adresat Camerei de Comerț și Industrie din Tg.-Mureș interesându-se dacă pe teritoriul orașului există un teren propice pentru fabrică. Primăria orașului protejuește intens planul de inițiere și se afirmă că primăria ar fi oferit întreprinderii un teren gratuit precum și numeroase reduceri la electrică și la gaz. Cercurile de specialitate sunt convinse că dacă grupul de capitaliști va găsi potrivit terenul, încurând se va începe clădirea fabricii.

Négyszázéves fennállását ünnepelte a „Marosvásárhelyi és Vidéke Kocsigyártó Ipartársulat”

Augustus 23-án délelőtt a városháza dísztermében tartotta közgyűlését és egyuttal zászlószentelési ünnepélyét is a marosvásárhelyi kocsigyártó ipartársulat.

Szombaton este a magyar iparos-egyesület székházában ismerkedési estély volt. A zászlószentelés vasárnap délelőtt folyt le impozáns keretek között. A zászlót az ösz-



GÖRÖG ALBERT
a marosvásárhelyi kocsigyártó ipartársulat elnöke.

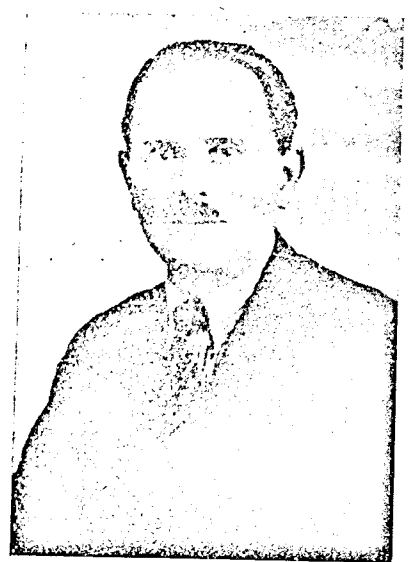
szes felekezetek lelkeszei felszentelték. A hatóságok és különböző egyesületek képviselve voltak.

Az ipartársulat 400 éves és 17 éve, hogy újból szervezték.

A kocsigyártó ipartársulat elnöke Görög Albert fáradhatatlanul dolgozik, hogy az egyesületet felvirágoztassa.

Marosvásárhelyen alapít gyárat egy angol pénz- csoport

Marosvásárhelyi jelentés szerint érdekes gyáralapítási tervről tudnak egyes jólinformált körök. Ugyanis arról volna szó, hogy a „Gondrea” manchesteri pénzcsoport nagyobb szabású gyárvállalkozásba szeretne kezdeni és a gyáralapítás helyét állapította volna meg. A külföldi érdekcsoport kérempár és gépalkatrészek gyártására szeretne berendezkedni s



GAÁL FERENCZ
președintele industriașilor tâmplari din
Târgu-Mureș.
a marosvásárhelyi asztalos ipartársulat
elnöke.

amennyiben a terv megvalósulna, úgy az új gyár jelentős mértékben csökkentené a város munkanélküliségét és hatványozott mértékben emelné az ország amugy is fejlődést mutató gyáriparáját.

Az új gyár alapításával kapcsolatosan a kisipar egy része is előnyökhöz jutna, mert a gyár minden bizonnyal olyan cikkek gyártására is berendezkedne, amit eddig csak nehézségekkel lehetett külföldről behozni s sok esetben az hátráltatta egyes munkák elvégzését, hogy a szükséges alkatrészt az illető kisiparos nem tudta beszerezni.

A „Gondrea” csoport a bukaresti „Soliditatea” építkezési szövetkezet útján fordult a marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamarához, hogy az új gyár felépítésének céljaira volna-e a város területén alkalmas terep? Egyes hírek szerint a város maga is messzemenő jóakarattal támogatja a gyárépítési tervet, amelynek céljaira ingyen területet ajánlott fel, valamint jelentős villany és gázkezelvényt biztosítana. A jelek szerint valószínű, hogy a közel jövőben, amennyiben a pénzcsoport alkalmasnak találja a gyártelep részére kijelölt helyet, megkezdik az új gyár építését.

Naptárak

megrendelhetők az 1938-ik évre a
„Orient” naptárkiadó vállalatnál
Cluj, Str. Iuliu Maniu 8.

In organizare e puterea...

ințelege micul industriaș al vremurilor moderne?

Deci cea mai urgentă datorie a tuturor micilor industriași e să intre în sindicatul de branșă. În regiunile unde încă nu există sindicate, ele trebuiesc numai de cât înființate, iar unde există deja, sindicatele trebuie să fie lărgite. Dacă fiecare meseriaș va fi membru al sindicatului branșei din care face parte, sindicatele diferitelor ramuri de meserie își vor stabili de comun acord calea, pe care trebuie să o urmeze cu scopul apărării cât mai eficace a intereselor lor. Dacă micii industriași își vor avea organizația lor, ei vor putea să lupte cu succes pentru a-și apăra interesele față de atacurile, pe care le îndreaptă împotriva lor organizațiile marilor industriași și ale muncitorilor.

Mica industrie a țării se poate salva numai prin înființarea cât mai rapidă a sindicatelor profesionale

În vremea din urmă se înființează aproape zilnic sindicate de profesioniști menite a le apăra interesele economice, sau de branșă. Acest fapt nu e altceva decât un efect al crizei economice de azi, care impune tuturor ca un imperativ categoric necesitatea organizării. Durere însă, că în țară tot mai există un număr împozant de mici industriași, cari nu fac parte din nici o organizație profesională și cari nu vor să participe în nici o organizație din diferite motive individuale. Abținerea acestor meseriași e dăunătoare din două puncte de vedere: ei își dau-nează lor înșiși, dar slăbesc prin absența lor și organizațiile de branșă, în cari ar trebui să facă parte.

Însă e necesar ca absolut fiecare mic industriaș să facă pa te din sindicatul de branșă, căci numai astfel sindicatul va fi în stare și va putea să lupte cu succes pentru binele tuturor membrilor săi.

Micii industriași din trecut se luptau tot prin organizații profesionale contra greutăților, cari se situau în calea progresului și bunei lor slări. Acest scop l-au servit corporațiile evului mediu.

Dață acum vre- 4—5 sute de ani meseriașii au înțeles necesitatea organizațiilor, cum de nu o poate

Dacă cercetăm mai deaproape situația, trebuie să ne mire un fapt. Majoritatea micilor industriași pe vremea când erau calfe, făceau parte în diferite organizații muncitorești, prin cari își apărau interesele lor de atunci. Credem că e de mirare că unii meseriași independenți pot să stea în afară de orice organizație, cu toate că toți știu prea bine că apărarea e eficace a intereselor se poate face numai prin organizații.

Mica industrie a țării a ajuns între două pietre de moară, deaceia azi ea vegetează și nu se poate apăra împotriva atacurilor, cari năvălesc asupra meseriașilor. Cele două mari organizații, între cari se sdruncină mica industrie, sunt marea industrie bineorganizată și muncitorimea, care deasemenea are vaste și tari organizații. Chiar și cea mai neînsemnată mișcare a acestora are repercursiuni asupra micilor industriași. Aceste repercursiuni însă n'au fost aproape niciodată spre binele miciei industriei, ci din contră spre dauna lor.

În cazul că mica industrie ar fi bine organizată ar putea să se apere într'o oarecare măsură împotriva atacurilor, cari se îndreaptă împotriva lor, iar dacă ar reuși să pună în fruntea lor persoane, cari cunosc bine chestiunile ardente ale acestui strat al populației, desigur că s'ar putea găsi soluții corespunzătoare pentru a eși din nefasta situație de azi. Pentru a ajunge la această țintă



Apel către industriașii instalatori

Azi, când aproape toate branșele industriale își au organizația lor, menită a apăra interesele membrilor ei, trebuie să recunoaștem că am comis în trecut mari greșeli și am fost cam indolenți, căci suntem aproape singura branșă, care până în momentul de față n'a făcut aproape nimic pentru organizarea noastră profesională. Branșa noastră, care e un pilastru însemnat al progresului tehnic e complet desorganizată și toate încercările de solidarizare, cari s'au ivit până acum, au eșuat fără nici o excepție.

Atât membrii majoritari, cât și cei de alte naționalități resimt adânc acele greutăți, cari stânjenesc mersul normal al propășirii și cari greutăți și piedici ar putea fi în marea lor majoritate date la o parte prin înființarea sindicatului profesional al instalatorilor. Fiind convinși de adevărul, pe care-l exprimăm mai sus, facem un apel călduros la toți colegii noștri de branșă să dea la o parte toate certurile și jignirile individualiste și să încercăm prin puteri unite să ne înființăm sindicatul de branșă.

Greșelile comise în trecut trebuiesc îndreptate, dar pentru ca să reușim, e nevoie de conlucrarea desinteresată a tuturor instalatorilor. Lucrările de pregătire își urmează

de acum cursul lor. Câțiva membrii ai branșei — neluând în considerare nici oboseala, nici timpul, pe care-l pierd — fac tot posibilul pentru a încheia organizația profesională a instalatorilor. Mulțumită muncii asidue, pe care aceștia o depun, în momentul de față, nu vom adresa altă rugăminte către colegii noștri, decât de a se prezenta absolut toți la ședința de constituire, pentru a putea în mod prealabil să stabilim directivele pe cari trebuie să le urmeze sindicatul nostru.

În numele comitetului de inițiativă:

F. Tana, Technolux, Electro-Caloria, M. Hirsch, I. Pércsi, Electric, Cordașiu, Frații Jakob, Klatrobecz, S. Ghișe, Constructio, S. Olasz, Miklóssy, Nadler, Rex, A. Jobb, Technic, A. Gretia, Hidro-Elctrica.

Hajhullás ellen:

EGGER Petrol

Szervezkedésben az erő...

A szakmai szindikátusok mielőbbi megalkotásával és széleskörű kiépítésével menthető meg az ország kisipara

Az utóbbi időben a szükség diktálta parancs folytán szinte napról napra több és több ipari szindikátus alakul, hogy részben gazdasági, részben pedig szakmai érdekeiket ilyen módon megvédelhessék az egyes csoportok. Sajnos azonban még mindig hatalmas számot képviselnek azok a kisiparosok, akik akár a multbeli csalódások miatt, akár más okokból távol tartják magukat a szakmai alakulatoktól s ezáltal nem csak magukra hagyottan kénytelenek megbirkózni az egyes iparosokra háruló nehézségekkel, hanem távolmaradásukkal az egyes megalakult csoportok működésére is gyengítik.

Végeredményben minden iparos mielőtt önállóította volna magát, mint segéd dolgozott s mint ilyen szinte kivétel nélkül valamennyien tagjai voltak munkás-szervezeteknek amelyekben keresztül védték akkori érdekeiket. Éppen ezért nehéz megtalálni a magyarázatát annak, hogy az önálló iparosok miért tartják távol magukat a szakmai szervezkedési lehetőségektől, midőn a mult tapasztalatai is azt igazolták, hogy eredményes harcot csak megfelelő szervezetség mellett lehet folytatni, legyen az szakmai, vagy gazdasági harc.

A kisipar ugyanis könnyelmű magatartása folytán két hatalmas szervezet közé ékelve magára hagyottan kinlódik és haldoklik. A két szervezet: a jól megszervezett nagyipar és a munkás szervezetek szinte kivétel nélkül minden egyes mozdulása a kisipar felé érezteti hatását. Tapasztalat szerint ez a hatás sohasem járt kellemes következményekkel, mindig csak újabb és újabb nehézségeket hárított a kisiparra.

Megfelelő szervezetség esetén a kisipar kivédhető, s gy legalább is védekezhetne a két szervezettel szemben, sőt egy kis szakszerű hozzáértéssel könnyebben lehetne áthidalni azokat a nehézségeket is, amelyek jelen pillanatban a kis és a nagyipar között érezhetők. Ehez azonban a legfontosabb, hogy minden egyes iparos szakmai szindikátusának tagja egyen s ne akadjon az országban olyan kisiparos, aki távol tartja magát a szervezetektől, mert csak így

lehet úgy a szakmai, mint a gazdasági védelmet biztosítani.

A régi iparosok a maguk idejében szintén küzdöttek az akkori idők nehézségeivel, szintén védelemre szorultak s ezért alakult meg annak idején a cég-rendszer. Minden egyes szakmának meg volt a maga céhe, amely a legmesszebb menően gondoskodott a mindenkor szakmai védelméről. Ha a szervezetség szükségességét évszázadokra visszamenőleg megértették az egyes iparosok, annál inkább meg kell érten

ezt a mai művelt iparos, mert szervezetekkel szemben csak jól megszervezve szabad harcolni, ha győzni akarunk.

A legstürgősebb teendő a szakmai szervezkedés. Azokon a vidékeken ahol léteznek szakmai szindikátusok ki kell szélesíteni, ahol még nem léteznek, ott sürgősen meg kell alakítani. Ha már minden iparos tagja a szakmai szindikátusának, akkor a szindikátusok egymás között mint ipari csoportok kell meghatározzák azt a közös utat, amelyen általános ipari kérdésekben közösen kell haladjanak, s ebben az esetben a romániai kisiparosság az ország egyik legnagyobb szervezete lenne s minden alkalommal, midőn a kisipar sorsa forog veszélyben, egységesen hallatná szavát és egységesen kellő formában védekezhetne.

K I S I P A R

Felhívás a szerelő iparosokhoz!

Sulyos hibák terhe nehezedik vállainkra, midőn látjuk, hogy a legtöbb ipari szakma igyekszik megtalálni, sőt egy része meg is találta azt a szervezkedési formát, amely hivatva van a szakma képviselőinek a megélhetését könnyebbé tenni. Mi a technika fejlődésének egyik legfontosabb pillérei eddig csak próbálkozásokban élük ki magunkat s nem volt türelmünk és kitartásunk, hogy megtalálhassuk a megfelelő utat, k használhassuk a kínákozó alkalmakat,

Szalmánk többségi és kisebbségi képviselői egyaránt érzik azokat a nehézségeket, amelyek szakmai szempontból bénítólag hatnak, de melyek egy szakmai szindikátus megalakítása esetén, ha nem is küszöbölhetők ki teljesen, de orvosolhatók. Éppen ezért szükségesnek tartjuk szaktársaink figyelmét felhívni, hogy saját érdekükben tegyék félre a személyi torzalkodásokat és sértődéseket s a többi ipari szakmák mintájára alakítsuk meg szakmai szindikátusunkat.

A multban tapasztalt hiányokat pótolni kell. Ehez azonban kivétel nélkül minden önálló iparral rendelkező szerelő iparos jóakaratu támogatása szükséges. Az előkészítő munka már megkezdődött, s egyesek fáradságot nem ismerve dolgoznak az előmunkálatokon s a szakma képviselői

felé csupán azzal a kéréssel fordulnak, hogy a közel jövőben tartandó alakuló közgyűlésre mindenki tartsa kötelességének a pontos megjelenését, hogy előzetesen megvitathassuk azokat a javaslatokat és megszabhassuk azt az irányvonalat amelynek keretein belül működhet a megalakítandó szindikátusunk.

Az előkészítő bizottság nevében

F. Tana, Technolux, Electro Caloria, Manoil Hirsch, Pércsi József, Electrica, Cordasiu, Frajii Jakab, Klatrobecz, Sofronie Ghise, Constructio, Miklossy, Olasz István, Nádler, Rex, Jobb Árpád, Sechica, A. Hidro Electrica, cégek.

G. B. L.

selyemharisnya és habselyemfehérnemű

elegáns, tartós

Kizárólag ezt kérje

Kapható minden jobb üzletben

Inserați

în

revista noastră

**VIAȚA INDUSTRIALĂ
IPARI ÉLET**

**Hirdessen
lapunkban**

COMUNICARILE UNIUNII MICILOR INDUSTRIASI

In atenția micilor industriași

Uniunea Micilor Industriași atrage atenția tuturor micilor industriași asupra următoarelor dispoziții legale:

1. Dispozițiile referitoare la ora de închidere nu se referă la acei mici industriași, cari lucrează cu membrii de familie, fără nici un angajat.

2. Deasemenea sunt scutiți de sub obligația respectării timpului de muncă de 8 ore acei meseriași, cari lucrează numai cu membrii de familie, fără nici un angajat.

3. Peste cele 8 ore de muncă se mai pot efectua următoarele lucrări: încălzire de cazane, curățirea atelierului, pregătirea mașinilor pentru a fi gata pentru activitate și alte munci similare.

4. Chestiunile litigioase dintre meseriași și clienți se desbat de către o judecătorie de muncă activând lângă Camera de Muncă, în care participă și meseriași.

5. La licitații e bine ca micii industriași să ia cu sine certificatele eliberate de Camera de Muncă, pentru a beneficia în acest fel de

avantagiile de garanție și a celor 5 procente.

6. Fiecare mic industriaș e dator să corecteze eventualele greșeli, cari s'au putut strecura între datele sale depe listele de alegători pentru a se evita astfel conflictele, pe cari le-au atras după sine unele greșeli cu ocazia alegerilor din trecut.

Centrala Uniunii Generale a Micilor Industriași a primit o invitație dela Uniunea Micilor Industriași din Ungaria să participe la expoziția, care va avea loc la Budapesta între zilele de 2 și 20 Septembrie a. c. Toți aceia, cari doresc să participe la această expoziție sunt rugați să se prezinte la Filiala din Cluj a Uniunii (Cluj, P. Mihaiu Uiteazul 17) pentru ca să poată fi avizată Centrala despre numărul celor ce vor lua parte la expoziție. 2) Filiala din Cluj a Uniunii Micilor Industriași a dat aviz favorabil Centralei referitor la congresul industrial ce urmează să se țină la Sighișoara în zilele de 3 și 4 Octombrie.

KISIPARI SZÖVETSÉG KOZLEMELYEI

A Kisiparos Szövetség felhívja tagjainak figyelmét az alábbi törvényes intézkedésekre:

1. A záróra rendelet nem vonatkozik azokra az iparosokra, akik családtagjaikkal dolgoznak, minden alkalmazott nélkül.

2. Ugy szintén nincsenek alávetve a 8 órás munkaidőnek sem azok az iparosok, akik maguk és családtagjaik dolgoznak, ha semmilyen alkalmazottuk nincsen.

3. A 8 órás munkaidőn felül véggezhető a következő munkák: kazánfűtés, műhelytakarítás, gép előkészítése, hogy a munka megkezdésekor azok üzembe helyezhető legyenek, valamint más hasonló munkát.

4. Az iparos és megrendelője közötti viták kérdéseinek elintézésére a munkabíró mellett egy speciális bíróság működik, gyorsított eljárással, melybe az iparosoknak joguk van szakmájukbeli iparost is beköldeni.

5. Tanácsos, hogy az iparosok árlejtésekre vigyenek magukkal

egy bizonylatot a Munkakamarától, hogy élvezhessék a redukált garancia és 5 százalékos elsőbbségi jogot.

6. Minden iparos tartsa kötelességének a Munkakamarai választólistán megnézni, hogy helyesen vannak bevezetve az adatai és az esetleges helyesbítéseket kérni, nehogy újból előforduljanak azok a konfliktusok mint a legutóbbi választásoknál.

*Cereții numai ciorapii demătase
și lingeile de mătase*

G. B. L.

elegant e și durabile

Se pot primi în toate magazinele



BECE GEZA

uri szabó. CLUJ, Piața Uniri 21

**FRÄNKL
ANDOR**

VASKERESKEDÉSE
épület és butorvasalás
vizvezetési cikkek,
vaslemezek, legolcsóbb
beszerzési forrása.

CLUJ

STRADA REGINA MARIA No. 38

Telefon: 1072